

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА ПОКРАЈИНСКОГ ЗАВОДА ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ ЗА 2022. ГОДИНУ

Нови Сад, 2021

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА
ПОКРАЈИНСКОГ ЗАВОДА ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ
ЗА 2022. ГОДИНУ

Нови Сад, децембар 2021. године

Садржај

I УВОД.....	1
А) ДЕЛАТНОСТ, МИСИЈА И ЦИЉЕВИ	4
Б) ОСНОВНИ ПОДАЦИ	8
Ц) ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА	9
II СТРУЧНИ ПОСЛОВИ ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ	10
А) ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА	10
Б) МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА И МЕЂУНАРОДНИ ПРОЈЕКТИ	42
Ц) ПРОМОТИВНО-ЕДУКАТИВНА ДЕЛАТНОСТ	50
III ПРАТЕЋА ДЕЛАТНОСТ.....	59
А) ПРАВНИ, ПЕРСОНАЛНИ И ОПШТИ ПОСЛОВИ	59
Б) ИНТЕГРАЛНИ ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ (иИС) ЗАВОДА И УНАПРЕЂЕЊЕ ТЕХНИЧКИХ МОГУЋНОСТИ И ОПРЕМЉЕНОСТИ	61
Ц) ФИНАНСИЈЕ	65

I УВОД

Пословно име	Покрајински завод за заштиту природе
Седиште	Нови Сад, Радничка 20а
Претежна делатност	Заштита природе и природних добара на територији Аутономне покрајине Војводине
Матични број	08916918
ПИБ	106611566
ЈБК	80822
Шифра делатности:	9104
Надлежни секретаријат	Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине

Покрајински завод за заштиту природе (у даљем тексту: Завод) је стручна установа која обавља послове заштите природе и природних добара која се у целисти или већим делом своје површине налазе на територији Аутономне покрајине Војводине (у даљем тексту: АПВ), у складу са прописима о јавним службама, Законом о заштити природе и подзаконским актима који прописују заштиту природе.

Брига о природи и природним вредностима на подручју АПВ основни је задатак и законска обавеза Завода.

Од свог оснивања још 1966. године, Завод је претрпео више организационо статусних промена, при чему је 1992. године постао саставни део Завода за заштиту природе Србије, као Одељење, а касније Радна јединица у Новом Саду, да би 01.04.2010. године поново постао Покрајински завод за заштиту природе. У области заштите природе у АПВ остварен је континуитет у раду који траје 56 година.

Чланом 104. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010-исправка, 14/2016, 95/2018 - други закон и 71/2021, у даљем тексту: Закон), утврђено је да се стручни послови Завода обављају на основу средњорочног и годишњих програма заштите природних добара.

Програм заштите природних добара за 2022. годину заснива се на основним документима заштите природе (чл. 111. Закона), односно стратешким циљевима у области заштите природе, као и обавеза Републике Србије (у даљем тексту: РС) у области заштите природе, које проистичу из активности везаних за придруживање Европској унији (у даљем тексту: ЕУ). Из тога следи да је Програм заштите природних добара за 2022. годину уједно и програм рада Завода.

Програм заштите природних добара, односно програм рада Завода, на територији АПВ за 2022. годину, заснива се на:

- законској регулативи РС;
- постојећим стратешким документима РС и АПВ;
- Програму заштите природе Републике Србије за период од 2021. до 2023. године;
- преузетим међународним обавезама које проистичу из ратификованих конвенција, декларација, директива и прописа из области заштите природе, биолошке разноврсности, миграторних врста, заштите станишта и врста и др;
- општим актима Завода верификованим од стране Скупштине АПВ и Покрајинске владе;
- организацији, кадровској структури и финансијским средствима Завода;
- секторској и међусекторској сарадњи са министарствима, покрајинским секретаријатима, Заводом за заштиту природе Србије и другим институцијама;
- преузетим обавезама по основу потписаних уговора, споразума и протокола са трећим лицима.

СТРАТЕШКИ ДОКУМЕНТИ У ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ

У складу са Законом, стратешки документи у области заштите природе на територији РС су пре свега: Програм заштите природе Републике Србије, планови заштите природе аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и Извештај о стању природе.

С обзиром на то да је област заштите природе претрпела промене у смислу измене назива и методологије израде стратешких докумената, као и периода за која се израђују, а да нова документа нису донета до 2020. године, Завод је израдио Средњорочни програм за период 2021. – 2030. године (бр. 02–2771/2, од 03.11.2020. године), у односу на послове који нису реализовани у претходном планском периоду од десет година, Програма заштите природе Републике Србије 2021 - 2023. године у чијој изради је и учествовао и у односу на податке које је доставио за Просторни план РС и за Регионални просторни план АПВ, за период 2021 - 2035. године.

Програм заштите природе је урађен на основу Закона о планском систему Републике Србије („Сл. гласник РС”, бр. 30/2018).

АКЦИОНИ ПЛАН ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ

Активности које предвиђа Програм рада Завода за 2022. годину, усклађене су и проистичу из Средњорочног програма заштите природних добара који се ради за територију АПВ и јединице локалне самоуправе (општине и градови) и Програма заштите природе Републике Србије за период од 2021 – 2023. године. У наставку преглед мера, активности, носиоца послова и учесника, рокови извршења и расположиви износи финансирања за спровођење Програма заштите природе у складу са акционим планом.

У оквиру мера (које су дате у табели бр. 1) биће спроведене активности одређене Акционим планом за период од 2021 – 2023. године у којима је Завод орган/партнер на спровођењу.

Табела 1. Преглед мера за умањење негативног утицаја на биодиверзитет, у којима је Завод партнер у спровођењу активности.

Кровни документ: Национални програм заштите животне средине (НПЗЖС)		
ОПШТИ ЦИЉ 1: Унапређење система заштите природе и очување биодиверитета Институција одговорна за праћење и контролу реализације: Министарство заштите животне средине		
ПОСЕБАН ЦИЉ 1.1: Смањени негативни утицаји на биодиверзитет Институција одговорна за праћење и контролу реализације: Министарство заштите животне средине (МЗЖС)		
Мера 1.1.1: Успостављање праћења утицаја климатских промена на биодиверзитет и утицај биодиверзитета на ублажавање ефеката климатских промена.	Институција одговорна за праћење и контролу реализације: МЗЖС.	Период спровођења: 2021 - 2023.
Мера 1.1.2: Успостављање интегрисаног националног информационог система за биодиверзитет са базом података (ИНИСБ) у складу са INSPIRE начелима и имплементационим правилима.	Орган одговоран за спровођење (координисање испровођења) мере: МЗЖС.	Период спровођења: 2021 - 2023.
Мера 1.1.3: Сузбијање нелегалног убијања, заробљавања и трговине дивљим врстама.	Институција одговорна за праћење и контролу реализације: МЗЖС.	Период спровођења: 2021 - 2023.
Мера 1.1.4: Унапређено праћење утицаја загађења животне средине на биодиверзитет.	Институција одговорна за праћење и контролу реализације: Агенција заштите животне средине (АЗЖС).	Период спровођења: 2021 - 2023.
Мера 1.2.1: Повећање површине заштићених подручја и ефикасности управљања.	Институција одговорна за праћење и контролу реализације: МЗЖС.	Период спровођења: 2021 - 2023.
Мера 1.2.2: Успостављање и развој функционалне еколошке мреже Републике Србије	Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: МЗЖС.	Период спровођења: 2021 - 2023.
Мера 1.2.3: Успостављање и развој подручја од посебне геолошке важности у Републици Србији.	Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: МЗЖС.	Период спровођења: 2021 - 2023.
Мера 1.2.4: Идентификација, вредновање и заштита различитих типова предела на територији Републике Србије.	Институција одговорна за праћење и контролу реализације: МЗЖС.	Период спровођења: 2021 - 2023.
Мера 1.2.5: Унапређење статуса заштите и управљање врстама.	Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: МЗЖС.	Период спровођења: 2021 - 2023.

Табела 2. Индикатори активности и носиоци посла.

Индикатор активности	Носиоци посла
Број учешћа Завода у активностима везаним за припрему стратешких докумената	Сарадници свих организационих јединица Завода

Завод ће у складу са својим надлежностима и могућностима, кроз радне групе или на друге начине учествовати у изради неких од наведених стратешких докумената, како на националном, тако и на покрајинском и локалном нивоу, уколико се током 2022. године покрену такви поступци.

А) ДЕЛАТНОСТ, МИСИЈА И ЦИЉЕВИ

ДЕЛАТНОСТ

Делатност Завода одређена је чланом 102 Закона, Покрајинском скупштинском одлуком о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе („Службени лист АПВ”, бр. 2/2010 и 23/2018), као и Статутом Покрајинског завода за заштиту природе („Службени лист АПВ”, бр. 9/2010, 22/2018, 48/2018 и 40/2021).

Делатност Завода обухвата стручне послове:

- 1) прикупљање и обрада података о природи и природним вредностима;
- 2) праћење стања и оцена очуваности природе и степена угрожености објеката геонаслеђа, дивљих врста и њихових станишта, станишних типова, екосистема, еколошки значајних подручја, заштићених подручја, еколошких коридора, еколошке мреже и предела;
- 3) израда студија заштите као научне и стручне основе којима се утврђују вредности подручја предложених за заштиту и начин управљања тим подручјима;
- 4) израда предлога акта о престанку заштите подручја;
- 5) давање услова заштите природе и мера заштите природе за радове, активности и интервенције у заштићеним природним добрима и осталим подручјима која не уживају статус заштићеног подручја;
- 6) утврђивање и давање услова и мера заштите природе и природних вредности у поступку израде и спровођења просторних и урбанистичких планова, пројектне документације, основа (шумских, ловних, риболовних, водопривредних и др.), у свим делатностима које утичу на природу и издавањем мишљења о испуњености услова у предметним актима;
- 7) издавање услова заштите природе и мера заштите природе за израду Планава и Програма управљања и издавање мишљења на исте у заштићеним подручјима;
- 8) пружање стручне помоћи управљачима заштићених природних добара, органима локалне самоуправе, удружењима грађана, групама грађана и појединцима на заштити природе, предела и природних добара и осталим заинтересованим странама;

- 9) вршење стручног надзора на заштићеним природним добрима са предлогом мера;
- 10) обављање стручних послова у поступку израде оцене прихватљивости радова и активности у природи;
- 11) предлагање обима и садржаја студија изводљивости и студија процене утицаја на животну средину у поступку реинтродукције и насељавања дивљих врста у слободну природу и других делатности у оквиру заштићених подручја;
- 12) вођење евиденције о начину и обиму коришћења, као и факторима угрожавања строго заштићених и заштићених дивљих врста ради утврђивања и праћења стања њихових популација;
- 13) збрињавање животиња и њиховим пуштањем у природу након опоравка;
- 14) учествовање у поступку јавног увида ради проглашавања заштићених природних добара;
- 15) организовање и спровођење васпитно-образовних и промотивних активности у области заштите природе презентацијом широј јавности и упознавање с биљним и животињским врстама и геолошком разноврсношћу које чине изложбenu поставку Завода;
- 16) сарадња са организацијама из области науке, културе, образовања, васпитања и других области и организација активности усмерене на подизање нивоа еколошке свести издавањем публикација, организовање тематских расправа, семинара, објављивање стручних текстова на web презентацији Завода и другим штампаним и електронским медијима, друштвеним мрежама, учешће у стручним емисијама и друго;
- 17) учешће у спровођењу ратификованих међународних уговора о заштити природе;
- 18) вођење Покрајинског регистра заштићених природних добара и других података од значаја за заштиту природе;
- 19) инвентаризација појединачних елемената геолошке, биолошке и предеоне разноврсности са статистичким анализама и извештајима о њиховом стању;
- 20) вођење базе података у области заштите природе као дела јединственог информационог система на нивоу Републике Србије;
- 21) обавештавање јавности о природним вредностима, заштити природе, њеној угрожености, факторима и последицама угрожавања;
- 22) обављање и других послова утврђених законом.

Закључно са децембром 2021. године на територији АПВ налазило се:

- 139 заштићених подручја на површини од 149.123 ha, тј. 6,97 % територије АПВ;
- 34 подручја је у поступку заштите, од тога 18 подручја у поступку прве заштите, док се у поступку ревизије постојеће заштите налази 16 подручја, са повећањем површине под заштитом од 2.890,31 ha, те је укупна површина у поступку заштите 52.558,07 ha тј. 2,45% АПВ;
- Увидом у регистар станишта строго заштићених и заштићених дивљих врста, на дан 06.12.2021. године на територији АПВ налази се 644 издвојених полигона са стаништима строго заштићених и заштићених дивљих врста изван заштићених подручја, површине 114.947 ha (5,35 % АПВ).

МИСИЈА И ЦИЉЕВИ

Мисија Завода је да квалитетним стручним радом кључно допринесе очувању и унапређењу природе у АПВ, као универзалног циља у области заштите животне средине, за добробит садашњих и будућих генерација. То ће се постићи кроз интензиван теренски рад, примену најновијих научних сазнања и сарадњу са свим заинтересованим странама, уз пружање пуне стручне подршке за планирање и спровођење заштите природе и биодиверзитета.

Програм заштите природних добара за 2022. годину, који представља програм рада Завода у тој години, заснива се на идентификованим циљевима у области заштите природе.

Циљеви:

- очување и унапређење постојећих заштићених подручја, подручја у поступку заштите, подручја еколошке мреже и мреже полигона са стаништима строго заштићених и заштићених дивљих врста;
- повећање површина под заштићеним подручјима (заштићена подручја и подручја у поступку заштите), кроз израду нових студија заштите и проглашење заштите на око 2600 ha, као и кроз предавање на даљи поступак израђених студија пренетих из претходног периода на 24.030 ha;
- израда три (3) студије заштите природе ради успостављања нових заштићених подручја: „Слатине Шајкашке“, „Храст код железничке станице у Кикинди“ и „Стабла у центру Апатина“;
- израда две (2) студије ревизије постојећег заштићеног подручја: СП „Парк дворца у Конаку“ и СП „Парк Бландаш“;
- почетак валоризације природних вредности у циљу израде студије прве заштите за подручја: „Стари Бегеј“ и „Травна станишта уз Брзаву“;
- наставак валоризације природних вредности у циљу израде студије прве заштите за подручја: „Слатине Моравице“ и „Пашњаци и долине код Алибунара“;
- почетак валоризације природних вредности у циљу израде студије ревизије постојеће заштите за подручја: СРП „Делиблатска пешчара“, СВА „Вршачки парк“ и СП „Парк челаревског дворца“;
- ревизија статуса заштите појединих споменика природе у циљу покретања поступка престанка заштите;
- одржавање и развој еколошке мреже на подручју АПВ;
- одржавање и развој мреже издвојених полигона са стаништима строго заштићених и заштићених дивљих врста;
- издвајање нових еколошки значајних подручја (станишта строго заштићених и заштићених дивљих врста, станишта приоритетних за заштиту), регионалних и локалних еколошких коридора, као делова интегралне еколошке мреже;
- реализација мера и активности предвиђених Акционим планом за спровођење Програма заштите природе;

- учешће у активностима везаним за успостављање европске еколошке мреже NATURA 2000;
- унапређење стања биолошке, геолошке и преоне разноврсности;
- очување и унапређење стања популација и дистрибуције строго заштићених и заштићених дивљих врста и њихових станишта и јачање примене механизма (начина и активности) и мера, кроз управљање популацијама, санацију, ревитализацију, релокацију, реинтродукцију и др;
- развој активности на контроли сузбијања инвазивних алохтоних и агресивних врста;
- унапређење Покрајинског регистра заштићених природних добара за аутономну покрајину (АПВ);
- унапређење Интегралног информационог система Завода (у даљем тексту: ИИС) и његово адекватно повезивање са сличним системима на националном и међународном нивоу;
- обрада, вођење и развој картографских и других података у бази (GIS);
- унапређење инвентара објеката геонаслеђа;
- едукација и промоција у области заштите природе и подизање еколошке свести јавности;
- континуирано присуство и рад са медијима, употребом савремених метода, техника и алата, посебно кроз присуство на интернету (веб страница), друштвеним мрежама и другим медијима;
- унапређење заштите природе кроз јачање међусекторске сарадње са органима власти, управним органима, организацијама и институцијама, као и са корисницима простора и другим заинтересованим странама, на националном нивоу;
- континуиран, активан рад на доступности информација од јавног значаја у погледу заштите природе из делокруга рада Завода;
- унапређење стручног надзора, самостално и у сарадњи са надлежном инспекцијом, као и сарадње са управљачима заштићених подручја;
- рад на подизању капацитета управљача заштићених подручја;
- јачање прекограничне и међународне сарадње у области заштите природе, биодиверзитета и геодиверзитета;
- формирање партнерства и пријаве пројектних предлога за међународне и националне пројекте;
- повећање обима финансијских средстава у складу са важећом законском регулативом;
- подизање кадровских капацитета Завода и стално усавршавање;
- повећање библиотечног фонда Завода штампаним и електронским публикацијама из области заштите природе;
- координација управљања Резерватом биосфере „Бачко Подунавље“;
- сарадња на управљању заједничким прекограничним Резерватом биосфере „Мура-Драва-Дунав“ у пет држава, проглашеним од стране UNESCO-а у септембру 2021. године.

Б) ОСНОВНИ ПОДАЦИ

Назив институције	Покрајински завод за заштиту природе
Година и акт оснивања	16.02.2010. године, Покрајинска скупштинска одлука о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе („Сл. лист АПВ”, бр. 2/2010 и 23/2018)
Почетак рада	01.04.2010. године
Седиште	Радничка 20а, Нови Сад
Управни одбор	1. Милена Недељков, председник; 2. Мирослав Гаврић, члан; 3. Крум Васев, члан; 4. др Жељка Јеличић Маринковић, члан из редова запослених; 5. Илија Миљковић, члан из редова запослених.
Надзорни одбор	1. Клара Валтер, председник; 2. Миа Јаворац, члан; 3. Славица Николић, члан из редова запослених.
ВД ДИРЕКТОРА	Наташа Сарић, професор биологије
Број запослених и попуњеност планираних капацитета	Систематизовано 48 радних места. 1 именовано лице и 47 запослена на неодређено време. Укупно је попуњено 93,8 % капацитета предвиђених Правилником о изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Заводу (број 04-3279/2 од 30.11.2021.)
Стручна спрема	доктор наука (12%), магистар наука/мастер (20%), ВСС (48%), ВС (2%), ССС (18%)
Полна структура	Жене (58%); Мушкарци (42%)

Ц) ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА

Полазећи од Правилника о изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Заводу (број 04-3279/2 од 30.11.2021.) године утврђена је следећа организациона шема:

Завод, према напред цитираном Правилнику има 48 систематизована радна места. На дан 31.12.2021. године, у Заводу у радном односу налази се 45 запослена лица, од тога: једно (1) именовано лице и 44 лица запослена на неодређено време и три (3) непопуњена радна места. На привременим и повременим пословима ангажована су три (3) лица.

II СТРУЧНИ ПОСЛОВИ ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ

Стручни послови заштите природе и природних добара на територији АПВ представљају основну делатност рада Завода. Заштита природе према чл. 4. Закона представља низ мера и активности усредсређених на спречавање девастације природе, природних вредности и природне равнотеже, које ће допринети очувању здраве животне средине, која је загарантована Уставом РС.

A) ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА

Заштићена природна добра су у складу са Законом заштићена подручја, заштићене врсте и покретна заштићена природна документа (хербаријуми, збирке и сл.).

Стручни послови заштите природе приказани су у оквиру делатности Завода и прецизније дефинисани за 2022. годину кроз циљеве рада. Бројни и сложени послови заштите природе захтевају спровођење одговарајућих процедура, као и учестало присуство стручњака на терену, без обзира о ком се сегменту делатности Завода ради.

ЗАШТИТА ПОДРУЧЈА: ПРЕГЛЕД ПОДРУЧЈА ЗА ВАЛОРИЗАЦИЈУ ПРИРОДНИХ И ТЕМЕЉЕНИХ ВРЕДНОСТИ

Заштита подручја остварује се кроз мултидисциплинарна теренска и друга истраживања и вредновање природних појава, процеса, објеката, подручја, ресурса и предеоних целина, као и кроз обраду научног, стручног, планског и документационог материјала ради израде студија прве заштите подручја и студија ревизије постојеће заштите подручја. Такође и кроз стручни надзор, одређивање и усмеравање мера активне заштите станишта и врста, издавање стручних основа и мишљења, блиску сарадњу са заинтересованим странама и сличне послове.

С обзиром да се на територији АПВ до краја 2021. године налазило 139 заштићених подручја на површини од 149.123 ha односно 6,97%, што указује да је процес идентификације, валоризације и израде студија заштите нових подручја у већем обиму спроведен на слободним природним целинама на подручју АПВ.

ЗАШТИТА ПОДРУЧЈА

Табела 1. Индикатори активности и носиоци посла у 2022. години.

Индикатори активности	Планирано за 2022. годину	Назив подручја које се валоризује	Носиоци посла
Наставак и завршетак валоризације природних вредности нових подручја и израда студије прве заштите у 2022. години	1	„Слатине Шајкашке“ P = 2600 ha (завршетак у 2022.)	Сарадници свих унутрашњих организационих јединица Завода, кроз мултидисциплинарни приступ истраживања и рад

Индикатори активности	Планирано за 2022. годину	Назив подручја које се валоризује	Носиоци посла
Наставак и завршетак валоризације природних вредности нових подручја и израда студије прве заштите у 2023. години	2	„Слатине Моравице“ P = 1162 ha (завршетак у 2023.) „Пашњаци и долине код Алибунара“, P = 1900 ha (завршетак у 2023.)	
Нова подручја за валоризацију природних вредности и израда студије прве заштите, почетак и завршетак у 2022. години	2	„Храст код железничке станице у Кикинди“ (у 2022.) „Стабла у центру Апатина“ (у 2022.)	
Нова подручја за валоризацију природних вредности почетак у 2022. години, завршетак планиран у 2024. години	2	„Травна станишта уз Брзаву“, P = 4000 ha (до 2024.) „Стари Бегеј“, P = 4000 ha (до 2024.)	
Завршетак Ревизије постојећих заштићених подручја и израда студије ревизије заштите у 2022. години	1	СП „Парк дворца у Конаку“ P = 2,27 ha (у 2022.)	
Почетак Ревизије постојећих заштићених подручја, почетак у 2022. до 2025. године	4	СП „Парк Бландаш“, P = 2,32 ha (до краја 2022.) СВА „Вршачки парк“, P = 6,44 ha (до 2023.) СП „Парк челаревског дворца“, P = 2,02 ha (до краја 2023.) СРП „Делиблатска пешчара“, P = 34829,32 ha (до краја 2025.)	Сарадници свих унутрашњих организационих јединица Завода, кроз мултидисциплинарни приступ истраживања и рад
Укупан број подручја за валоризацију природних вредности у 2022. години		12	
Очекивано повећање површине обухваћене студијама заштите подручја у 2022. години		Око 2600 ha	

*P – површина предвиђена за валоризацију

У оквиру програма исказане су основне активности везане за вредновање природних целина и израду студија заштите, као основе за доношење аката о заштити.

Укупно очекивано повећање површине обухваћене израдом три (3) студије прве заштите природе („Слатине Шајкашке“, „Храст код железничке станице у Кикинди“ и „Стабла у

центру Апатина“) и две (2) студије ревизије постојеће заштите природе (СП „Парк дворца у Конаку“ и СП „Парк Бландаш“), износиће у АПВ током 2022. године око 2600 ха.

У вези са претходно наведеним даљи фокус рада Завода у 2022. години, осим успостављања нових заштићених подручја и ревизије постојеће заштите, треба пребацити на очување и унапређење постојећих заштићених подручја, еколошке мреже и мреже полигона са стаништима строго заштићених и заштићених врста.

Студије заштите које ће Завод израдити биће сажете и усмерене ка пружању најважнијих смерница значајних за будуће управљање.

ЗАВРШЕТАК ВАЛОРИЗАЦИЈЕ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ И ИЗРАДА СТУДИЈЕ ПРВЕ ЗАШТИТЕ ПОДРУЧЈА у 2022. години

1. „СЛАТИНЕ ШАЈКАШКЕ“

Завршетак валоризације природних вредности и израда студије заштите слатинских станишта између Жабља и Мошорина. Површина за валоризацију је око 2.600 ха. Теренски рад на валоризацији природних вредности започет је у претходном периоду од 2019 - 2021. године, а наставак валоризације и израда студије заштите у 2022. години је одређен због немогућности завршетка тог посла у претходној години, проузрокованог пандемијом вируса COVID - 19 и промене координатора.

Теренска валоризација: 2019. - 2022. године.

Рок за израду студије: 01. 12. 2022. године.

НАСТАВАК ВАЛОРИЗАЦИЈЕ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ ПОСТОЈЕЋИХ ЗАШТИЋЕНИХ ПОДРУЧЈА У ЦИЉУ ИЗРАДЕ СТУДИЈЕ ПРВЕ ЗАШТИТЕ ПОДРУЧЈА

1. „СЛАТИНЕ МОРАВИЦЕ“

Успостављање заштите на слатинским стаништима уз реку Моравицу, код Ватина и Маргите, укључујући локалитете Рит и Селиште. Површина за валоризацију је око 1.162 ха. Теренски рад на валоризацији природних вредности започет је 2020. године и биће настављен у 2022. години. Израда студије заштите планирана је за 2023. годину.

Теренска валоризација: 2021 - 2023.

Рок за израду студије: 01.10.2023.

2. „ПАШЊАЦИ И ДОЛИНЕ КОД АЛИБУНАРА“

Простор лесних долина на потезу од Иланџе до Алибунара планиран је за валоризацију у склопу истраживања слатина Баната. Површина за валоризацију је око 1.900 ха. Теренски рад на валоризацији природних вредности започет је у претходном периоду од 2019. године и наставиће се у 2022. години. Израда студије заштите планирана је за 2023. годину.

Теренска валоризација: 2019 - 2023.

Рок за израду студије: 01.12.2023.

ВАЛОРИЗАЦИЈА ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ И ИЗРАДА СТУДИЈЕ ПРВЕ ЗАШТИТЕ ПОДРУЧЈА, ПОЧЕТАК И ЗАВРШЕТАК СТУДИЈЕ У 2022. ГОДИНИ

1. „ХРАСТ КОД ЖЕЛЕЗНИЧКЕ СТАНИЦЕ У КИКИНДИ“

Активности на успостављању заштите стабла храста у Кикинди.

Теренска валоризација: 2022. године.

Рок за израду студије: 01.10.2022. године.

2. „СТАБЛА У ЦЕНТРУ АПАТИНА“

Активности на успостављању заштите стабала у центру Апатина.

Теренска валоризација: 2022. године.

Рок за израду студије: 01.10.2022. године.

ПОЧЕТАК ВАЛОРИЗАЦИЈЕ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ У 2022. ГОДИНИ У ЦИЉУ ИЗРАДЕ СТУДИЈЕ ПРВЕ ЗАШТИТЕ ПОДРУЧЈА

1. „СТАРИ БЕГЕЈ“

Подручје уз Стари Бегеј, од Банатског двора до Јанковог Моста. Слатине и долина тока Старог Бегеја.

Површина за валоризацију је око 4300 ха.

Теренска валоризација: 2022 – 2024. године.

Рок за израду студије: 01.12.2024. године.

2. „ТРАВНА СТАНИШТА УЗ БРЗАВУ“

Валоризација природних вредности слатинских станишта уз реку Брзаву у Банату, између Добрице, Банатске Дубице, Конака, Старог Леца и Хајдучице. Простор представља мозаик слатина, степа и влажних станишта. Површина за валоризацију је око 4.000 ха. Теренски рад ће се реализовати током 2022 - 2024. године. Израда студије заштите природе планирана је за крај 2024. године.

Теренска валоризација: 2022 - 2024. године.

Рок за израду студије: 15.12.2024. године.

ЗАВРШЕТАК ВАЛОРИЗАЦИЈЕ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ ПОСТОЈЕЋИХ ЗАШТИЋЕНИХ ПОДРУЧЈА И ИЗРАДА СТУДИЈЕ РЕВИЗИЈЕ ЗАШТИТЕ ПОДРУЧЈА У 2022. ГОДИНИ

1. СП „ПАРК ДВОРЦА У КОНАКУ“

Претходна заштита проглашена је 2001. године на површини од 2,0275 ха (Одлука о заштити споменика природе „Парк дворца у Конаку“, СО Сечањ, бр. 011-44/2001-І). Теренска валоризација започета је у 2021. години, а израда студије заштите планира се до краја 2022. године.

Теренска валоризација: 2021 - 2022. године.

Рок за израду студије: 01.10.2022. године.

ВАЛОРИЗАЦИЈА ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ И ИЗРАДА СТУДИЈЕ РЕВИЗИЈЕ ЗАШТИТЕ ПОДРУЧЈА, ПОЧЕТАК И ЗАВРШЕТАК СТУДИЈЕ У 2022. ГОДИНИ

1. СП „ПАРК БЛАНДАШ“

Претходна заштита проглашена је 2006. године Одлуком о стављању под заштиту Споменика природе „Парк Бландаш“, као значајно добро III категорије („Службени лист општине Кикинда“ бр. 2/2006).

Споменик природе „Парк Бландаш“ налази се у грађевинским рејону Кикинде, са главним прилазом из улице Бранка Вујина, на делу катастарске парцеле бр. 2899 КО Кикинда.

Површина за валоризацију: 2,3 ха.

Тернска валоризација: 2022. године.

Рок за израду студије: 01.10.2022. године.

ПОЧЕТАК ВАЛОРИЗАЦИЈЕ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ ПОСТОЈЕЋИХ ЗАШТИЋЕНИХ ПОДРУЧЈА У ЦИЉУ ИЗРАДЕ СТУДИЈЕ РЕВИЗИЈЕ ЗАШТИТЕ ПОДРУЧЈА ДО 2025. ГОДИНЕ

1. СПОМЕНИК ПРИРОДЕ „ПАРК ЧЕЛАРЕВСКОГ ДВОРЦА“

Претходна заштита проглашена 2003. године Одлуком о заштити споменика природе Парк челаревског дворца („Сл. лист Општине Бачка Паланка“ број 7/2003), којом се Парк челаревског дворца под површином 2,02 ха ставља под заштиту као природно добро од великог значаја и сврстава у III категорију заштите као споменик природе.

Тернска валоризација: 2022 – 2023. године

Рок за израду студије: 01.10.2023. године.

2. СВА „ВРШАЧКИ ПАРК“

Претходна заштита проглашена је 1973. године Решењем о стављању под заштиту државе као Природни споменик вртне архитектуре „Вршачки парк“ (Решење Скупштине општине Вршац бр. 633-11/73-01 од 03.09.1973.), парк се налази у самом Вршцу на катастарским парцелама бр. 123, 124, 125/1 и 125/2 КО Вршац. Површина под заштитом износи 6,44 ха.

Тернска валоризација: 2022 - 2023. године.

Рок за израду студије: 01.10.2023. године.

3. СПЕЦИЈАЛНИ РЕЗЕРВАТ ПРИРОДЕ „ДЕЛИБЛАТСКА ПЕШЧАРА“

Претходна заштита проглашена је 2002. године Уредбом о заштити Специјалног резервата природе „Делиблатска пешчара“ (“Службени гласник РС”, бр. 3/2002 и 81/2008).

Подручје Делиблатске пешчаре са делом Дунава (Дубовачки рит, Лабудово окно, Стеванова равница, ушће Караша, аде Чибуклија и Жилава и ток реке Дунав), Загајичким брдима и Думачом, Државним песком и ободним пашњацима, стављено је под заштиту као Специјални резерват природе Делиблатска пешчара и сврстано у I категорију заштите као природно добро од изузетног значаја.

Површина за валоризацију: 34829,32 ha.
 Теренска валоризација: 2022 – 2025. године.
 Рок за израду студије: 01.12.2025. године.

ПРОЦЕДУРА ДОНОШЕЊА АКТА О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Табела 2. Индикатори активности и носиоци посла.

Индикатор активности	Носиоци посла
Израда студије заштите као стручно научне основе која се доставља надлежном органу и спровођење Јавне расправе и други послови у којима ће Завод учествовати	Сарадници свих унутрашњих организационих јединица Завода

На основу чланова 41, 41а, 42. и 43. Закона предлог акта о проглашењу заштићеног подручја заснива се на научној и/или стручној основи - студији заштите, којом се утврђују вредности подручја које се предлаже за заштиту и начин управљања подручјем. О предлогу акта за проглашење заштићеног подручја предлагач акта обавештава јавност, обезбеђује јавни увид и организује јавну расправу о предлогу акта о проглашењу заштићеног подручја и стручној основи - студији о заштити са картографском документацијом. Преглед студија предатих на даље поступање дат је у табели бр.3 и 3а. У поступку доношења акта о заштити подручја, Завод је укључен у процедуру, уз пружање стручне помоћи на изради акта о заштити.

Табела 3. Студије заштите природе предате на даље поступање (очекује се покретање поступка заштите у 2022. години)

Тип добра	Назив добра	Датум слања нацрта	Заштита у поступку	Општина
ПП	Бегечка јама	05.03.2012.	Град	Нови Сад
СП	Дрворед копривића у Радничкој улици	06.12.2013. и синтеза студије 26.11.2021.	Град	Нови Сад
СП	Стабла тисе на Палићу	19.04.2013	Град	Суботица
СП	Жупанијски парк у Сомбору	30.12.2013.	Град	Сомбор
СП	Каменички парк	24.12.2014. и синтеза студије 26.11.2021.	Град	Нови Сад
СП	Стабло атласког кедрa у Новом Саду	28.12.2015. и синтеза студије 26.11.2021.	Град	Нови Сад
СП	Дрворед платана у Сремској Митровици	13.09.2017.	Град	Сремска Митровица
СП	Стабло копривића у Улици Војводе Бојовића у Новом Саду	19.12.2019. и синтеза студије 26.11.2021.	Град	Нови Сад

Тип добра	Назив добра	Датум слања нацрта	Заштита у поступку	Општина
СП	Футошки парк у Новом Саду	25.12.2019. и синтеза студије 26.11.2021.	Град	Нови Сад
СП	Два стабла тисе у Суботици	25.12.2019.	Град	Суботица
СП	Стари парк у Новом Кнежевцу	06.02.2009.	Општина	Нови Кнежевац
СП	Јуришина хумка	14.12.2011.	Општина	Жабал
СП	Чарнок	20.01.2012.	Општина	Врбас
СП	Парк у Алибунару	03.02.2012.	Општина	Алибунар
СП	Градски парк у Вршцу	31.05.2011.	Општина	Вршац
СП	Лесни профил циглане у Руми	27.01.2012.	Општина	Рума
СП	Стари парк код Сонте	07.05.2013.	Општина	Апатин
СП	Стабло пауловније (<i>Paulownia tomentosa</i> Thunb.) на Гладношу	30.07.2014.	Општина	Инђија
СП	Парк дворца Јагодић	28.12.2015.	Општина	Пландиште
СП	Стари парк у Великом Гају	30.12.2016.	Општина	Пландиште
СП	Стари парк Соколац	02.11.2020.	Општина	Нови Бечеј
СП	Бела топола у Савином Селу	02.11.2020.	Општина	Врбас
СП	Оскоруша код Хопова	19.11.2021.	Општина	Ириг

Табела 3а. Студије заштите природе за које је објављено обавештење о поступку покретања заштите на сајту Министарства заштите животне средине (могуће доношење акта о заштити у 2022. години)

Тип добра	Назив добра	Датум објаве	Заштита у поступку	Општина
ПИО	Вршачке планине	01.10.2019.	Влада АПВ	Вршац
ПП	Јегричка	8.11.2017.	Влада АПВ	Бачка Паланка, Врбас, Темерин, Жабал
ПП	Стара Тиса код Бисерног острва	10.02.2017.	Влада АПВ	Бечеј, Нови Бечеј, Жабал
ПП	Бегечка јама	09.07.2020.	Град	Нови Сад
СП	Лесни профил код Старог Сланкамена	15.08. 2019.	Општина	Инђија

Тип добра	Назив добра	Датум објаве	Заштита у поступку	Општина
СП	Мешовити дрворед у Оџацима	15.08.2019.	Општина	Оџаци
СП	Стари парк у Влајковцу	16.08.2019.	Општина	Вршац
СРП	Карађорђево	02.03.2017.	Влада РС	Бачка Паланка, Бач
ЗС	Велики римски шанац	20.07.2020.	Влада АПВ	Темерин, Жабал, Бечеј
ПИО	Кањишки јараши	25.05.2018.	Влада АПВ	Кањижа
ПИО	Горња Мостонга	18.04.2019.	Влада АПВ	Сомбор
ПИО	Слатине средњег Баната	15.08.2019.	Влада АПВ	Зрењанин, Кикинда, Нови Бечеј, Чока
ПИО	Средња Мостонга	10.07.2019.	Влада АПВ	Апатин, Оџаци, Сомбора
ПИО	Потамишје	03.10.2019.	Влада РС	Сечањ, Опово, Зрењанин, Ковачица
ПП	Слатине у долини Златице	17.11.2017.	Влада АПВ	Чока, Кикинда
ПП	Полој	20.7.2020.	Влада АПВ	Беочин, Бачка Паланка, Нови Сад
ПП	Мртваје горњег Потисја	16.11.2017.	Влада АПВ	Чока, Сента, Кањижа
СП	Стратиграфски профил Филијала - Беочин 2017	25.5.2018.	Влада АПВ	Беочин

ПРЕСТАНАК ЗАШТИТЕ ПОДРУЧЈА – СПОМЕНИКА ПРИРОДЕ

У ИИС Завода налази се закључно са 2021. годином укупно 94 заштићених подручја у оквиру категорије – „Споменик природе“.

Њима су углавном обухваћени стари акти о заштити појединачног дрвећа, дрвореда, паркова, локалитета вртне архитетуре, геолошких профила и сл., који су проглашени у другој половини 20. века и који појединачно заузимају веома мале површине. Сва та подручја заједно захватају до 500 ha (0,02 % АПВ). За многа стабла површина заштите није ни дефинисана у акту о проглашењу.

Табела 4. Индикатори активности и носиоци посла.

Индикатори активности	Носиоци посла
Број дописа локалним самоуправама са иницијативом за престанак заштите Број споменика природе којима је престала заштита	Сарадници свих унутрашњих организационих јединица Завода

Током 2022. године вршиће се анализа стања седам (7) споменика природе наведених у табели број 5.

Табела 5. Преглед споменика природе за разматрање покретања поступка престанка заштите у 2022. години (СП – Споменик природе, ПС – Природни споменик; А – претпоставка/сазнање да више не постоји или је драстично оштећен; Б – укључен накнадно у веће заштићено подручје).

ДРВЕЋЕ И ГРУПЕ ДРВЕЋА								
Р. бр.	иИС Бр.	Ти п	Назив	Површина м ²	Акт о заштити	Објава акта о заштити	Напомена	
							А	Б
1.	158	СП	Два стабла беле тополе (<i>Populus alba</i> L.) у шуми Јасенска	/	Решење о стављању под заштиту два стабла беле тополе у шуми Јасенска код Купинова Бр. 02/1-3663/1-65 СО Пећинци, 24.05.1965.	Сремске новине - службени део Бр. 3 од 31.01.1966.	*	
2.	141	СП	Стабло црне тополе (<i>Populus nigra</i>) у Уљми	/	Решење о стављању под заштиту стабла црне тополе у Уљми Бр. 02-53/1-63 - Орган Народног одбора општине		*	
3.	128	СП	Стабло црне тополе (<i>Populus nigra</i>) код Челарева	/	Решење Завода за заштиту природе и научно проучавање природних реткости НР Србије, Бр. 01-328	Србије, Бр. 01-328 Сл. гласник НРС Бр. 39 од 23.09.1961.	*	
4.	116	СП	СП Стабло низинског бреста (<i>Ulmus campestris</i> L.)	/	Решење о стављању под заштиту стабла низинског бреста у Зрењанину, насеље Грандулица, локација Манастир Бр. 01-400 од 26.09.1960. Завод за заштиту природе и научно проучавање природних реткости НР Србије	Сл. гласник НРС бр. 50/1960. *	*	
5.	366	СП	Пирамидални храст у Дунавском парку	133	Решење СГ Новог Сада Бр. 501-157/94- I-7-9 1995	Сл. лист Града Новог Сада		*
6.	194	СП	Четири стабла платана	700	Одлука СО Бачка Паланка бр. I-011-23/1997	Сл. лист општине Бачка Паланка бр. 3/97		*
7.	181	СП	Вештачка састојина мочварног чемпреса	2200	Одлука СО Бачка Паланка бр. I-011-22/1997	Сл. лист општине Бачка Паланка бр. 3/97		*

Разлози за покретање поступка престанка заштите неких од тих заштићених подручја, пре свега су драстично нарушавање или потпуно нестајање природних темељних вредности

због којих је и проглашена заштита или накнадно укључивање површина тих заштићених подручја у друга већа заштићена подручја, у складу са важећом законском регулативом.

Уколико се утврди да споменици природе испуњавају А и/или Б критеријум, покренуће се званична иницијатива (за нека заштићена подручја понављање раније иницијативе) да надлежни орган који је донео акт о заштити, донесе и акт о престанку заштите.

Тиме ће се омогућити брисање тих споменика природе из евиденције, односно из ИИС Завода, а ради формирања ажуриране базе података.

СТРУЧНИ НАДЗОР У ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈИМА И ПОДРУЧЈИМА У ПОСТУПКУ ЗАШТИТЕ

Законом утврђена делатност Завода је стручни надзор над стањем и спровођењем мера заштите у природним добрима, као и стручна помоћ управљачима и корисницима заштићених природних добара.

Овај сегмент рада Завода постаје један од приоритета у наредном програмском периоду, па и у 2022. години, посебно јер су у претходном периоду проглашена бројна заштићена подручја и дефинисана централна подручја еколошке мрежа и мрежа полигона са стаништима строго заштићених и заштићених врста на простору АПВ. Активности ће бити усмерене на послове дефинисања активних мера заштите, усклађивања условно изводљивих активности, као и уочавања, спречавања и ублажавања недозвољених антропогених активности и негативних природних процеса.

Табела 6. Индикатори активности и носиоци посла.

Индикатор активности	Носиоци посла
Број реализованих стручних надзора у заштићеним подручјима, самостално и у сарадњи са надлежном инспекцијом	Сарадници свих унутрашњих организационих јединица Завода

Стручни надзор који Завод у складу са Законом спроводи у заштићеним природним добрима и подручјима у поступку заштите која се по Закону такође сматрају заштићеним (по основу чл. 42. став 4. Закона), један је од основних механизма, којим се обезбеђује успешна заштита и управљање. Стручни надзор ће се обављати паралелно и са инспекцијским надзором.

Иако проглашена заштићена подручја имају управљача и планове/програме управљања, показало се из праксе да је веома важно да Завод као једина стручна установа за послове заштите природе у АПВ, буде стално присутна на тим подручјима и као помоћ управљачу, али и иницијатор неходних активности, како би се управљање спроводило на потребни, односно жељени начин. У том смислу веома је важно да Завод издаје одговарајуће, што прецизније услове заштите природе за израду и реализацију средњорочних планова и годишњих програма управљања, чију имплементацију током стручног надзора може усмеравати и предлагати управљачу, у сарадњи са надлежном инспекцијом (и другим партнерима) и друге мере у зависности од затеченог стања и актуелних природних процеса и антропогених утицаја.

Стручни надзор на подручјима која су у поступку заштите још више добија на значају уколико се зна да та подручја у тој фази успостављања институционалне/правне заштите још увек немају управљача, нити план управљања. Завод својим поступањем, у сарадњи са инспекцијом и другим субјектима на локалном, регионално и националном нивоу може спречити уништавање тих подручја, али и унапредити постојеће природне вредности.

Стручни надзор и помоћ управљачима биће усмерени ка редовном праћењу стања природе и природних добара, надзору над активностима, посебно оних за које се оцени да би могле угрозити или нарушити заштићено природно добро. Кроз стручни надзор побољшаће се сарадња са управљачима заштићених природних добара, локалним заједницама, корисницима простора, удружењима грађана и заинтересованим појединцима и групама.

Приликом планирања броја стручних надзора у 2022. години коришћени су критеријуми развијени у Средњорочном програму Завода, на основу чега је у табели 7, одређен минимални број потребних теренских стручних надзора.

Табела 7. Минимални број стручних надзора у 2022. години унутар заштићених подручја, подручја у поступку заштите и подручја за које је израђена студија заштите

Редни број	ПОДРУЧЈЕ	Бр. стручних надзора у 2022. години
1.	НП „ФРУШКА ГОРА“	4
2.	СРП „ДЕЛИБЛАТСКА ПЕШЧАРА“	3
3.	СРП „ГОРЊЕ ПОДУНАВЉЕ“	3
4.	СРП „ПАШЊАЦИ ВЕЛИКЕ ДРОПЉЕ“	3
5.	СРП „ОБЕДСКА БАРА“	2
6.	СРП „ЦАРСКА БАРА“	2
7.	СРП „ОКАЊ БАРА“	2
8.	СРП „КОВИЉСКИ РИТ“	2
9.	СРП „ЗАСАВИЦА“	2
10.	СРП „ЛУДАШКО ЈЕЗЕРО“	2
11.	*СРП „КАРАЂОРЂЕВО“	2
12.	ПИО „СУБОТИЧКА ПЕШЧАРА“	2
13.	ПИО „АДЕ И ОДСЕЦИ КОД СЛАНКАМЕНА“	1
14.	ПИО „КАРАШ – НЕРА“	2
15.	* ПИО „ВРШАЧКЕ ПЛАНИНЕ“	2
16.	СРП „СЕЛЕВЕЊСКЕ ПУСТАРЕ“	2
17.	СРП „ТИТЕЛСКИ БРЕГ“	2
18.	*ПП „СТАРА ТИСА КОД БИСЕРНОГ ОСТРВА“	2
19.	СРП „КРАЉЕВАЦ“	1
20.	СРП „СЛАНО КОПОВО“	1
21.	ПП „РУСАНДА“	1
22.	ПП „ПАЛИЋ“	1
23.	*ПП „ЈЕГРИЧКА“	1
24.	*ЗС „МАЛИ ВРШАЧКИ РИТ“	1
25.	СРП „РИТОВИ ДОЊЕГ ПОТИСЈА“	1
26.	ЗС „ПАНЧЕВАЧКЕ АДЕ“	1

Редни број	ПОДРУЧЈЕ	Бр. стручних надзора у 2022. години
27.	ПП „БАЧКОТОПОЛСКЕ ДОЛИНЕ“	1
28.	ПП „ТИКВАРА“	1
29.	СРП „БАГРЕМАРА“	1
30.	ПП „ПОЊАВИЦА“	1
31.	СП „СТРАЖА“	1
32.	ПП „КАМАРАШ“	1
33.	ПП „БЕЉАНСКА БАРА“	1
34.	СП „ШУМА ЈУНАКОВИЋ“	1
35.	*ПП „БЕГЕЧКА ЈАМА“	1
36.	ЗС „ТРСКОВАЧА“	1
37.	ПИО „ПОТАМИШЈЕ“	2
38.	ПИО „КАЊИШКИ ЈАРАШИ“	2
39.	ПИО „СЛАТИНЕ СРЕДЊЕГ БАНАТА“	2
40.	ПИО „СРЕДЊА МОСТОНГА“	1
41.	ПП „СЛАТИНЕ У ДОЛИНИ ЗЛАТИЦЕ“	1
42.	ПИО „ГОРЊА МОСТОНГА“	1
43.	ЗС „ВЕЛИКИ РИМСКИ ШАНАЦ“	1
44.	ПП „ПОЛОЈ“	1
45.	ПП „МРТВАЈЕ ГОРЊЕГ ПОТИСЈА“	1
46.	ПП „ДОЊА МОСТОНГА“	2
47.	ПИО „СЛАТИНЕ ШАЈКАШКЕ“	2

Легенда:

Црно: заштићена подручја;

Црвено: подручја у поступку прве заштите;

Плаво: евидентирана природна добра за која је завршена студија заштите.

* - Заштићено подручје за које је покренут поступак ревизије постојеће заштите, чиме се углавном повећава површина под заштитом (изузев ПИО „Вршачке планине“ где се површина обједињене ревизије заштите два подручја незнатно смањује). На простору који покрива постојећи акт о заштити важе прописане мере из тог акта, док за проширени део подручја важе мере из студије Завода. Због обједињавања, није посебно дат број стручних надзора у садашњем ЗС „Мали вршачки рит“. Покрајински завод за заштиту природе доставио је 10. јануара 2019. године Студију заштите Предела изузетних одлика „Вршачке планине“ Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине, као надлежном органу. Обавештење о поступку покретања заштите предела изузетних одлика „Вршачке планине“ објављено је на страници Министарства заштите животне средине дана 01.10.2019. године.

Напомена:

Подручја ПП „Доња Мостонга“ и ПИО „Слатине Шајкашке“ нису заштићена нити су у званичном поступку заштите, па се примена критеријума и реализација стручних надзора могу реализовати тек након покретања поступка заштите. Вршиће се стручни надзори у постојећим шумским резерватима у Босутским шумама.

Заштићена подручја која имају површину мању од 50 ha, где спадају готово искључиво споменици природе, као што су појединачно дрвеће, групе дрвеће, дрвореди и паркови,

а ређе друге просторне целине (хумке, геолошки локалитети и др.), биће обухваћена стручним надзором у складу са могућностима и потребама.

Реализоваће се и по један излазак на терен на локације споменика природе, за које се претпоставља да више не постоје (табела 5), ради покретања поступка престанка заштите.

Посебну групу представљају заштићена подручја за коју су урађене студије ревизије постојеће заштите, за које је надлежно Министарство за заштиту животне средине на својој веб страници објавило покретање поступка ревизије заштите, чиме се у складу са чл. 42. Закона то подручје сматра заштићеним. Таква заштићена подручја у табели 7. означена су са - *.

С обзиром да се готово увек ради о проширењу подручја под заштитом у односу на постојеће стање, током стручног надзора ће се обилазити и заштићени простор и проширени простор у поступку заштите.

Та подручја су:

- СРП „Карађорђево“: постојећа површина под заштитом је 2955,32 ha, док је поступком ревизије заштите обухваћена површина од 4184,24 ha (+1229 ha).
- ПП „Стара Тиса код Бисерног острва“: постојећа површина под заштитом је 391,73 ha, док је поступком ревизије заштите обухваћена површина од 959,69 ha (+579 ha).
- ПП „Бегечка јама“: постојећа површина под заштитом је 379,4 ha, док је поступком ревизије заштите обухваћена површина од 489,5 ha (+110 ha).
- ПИО „Вршачке планине“: студија обједињује два постојећа заштићена подручја (ПИО „Вршачке планине“ и ЗС „Мали вршачки рит“) укупне површине 5339,20 ha, док је поступком ревизије заштите кроз једно подручје обухваћена готово иста површина од 5328,86 ha (-15 ha).
- ПП „Јегричка“: постојећа површина под заштитом је 1144,8 ha, док је поступком ревизије заштите обухваћена површина од 1193,2 ha (+48 ha).
- ПИО „Потамишје,“ које се налази у поступку заштите према објави на сајту надлежног Министарства сматра се уствари ревизијом заштите Регионалног парка „Уздинске шуме“.

ОРГАНИЗАЦИЈА СТРУЧНОГ НАДЗОРА

Стручни надзор подразумева следеће обавезе:

- а)** теренски рад, кроз обилазак што већег дела заштићеног подручја или најважнијих просторних целина, уз прикупљање свих релевантних/доступних података и надзор активности и реализације пројеката управљача заштићеног подручја предвиђене програмом рада управљача;
- б)** канцеларијски рад, кроз анализу прикупљених података и писање текстуалног дела извештаја са стручног надзора, уз предлагање мера заштите уколико за то има потребе;
- в)** канцеларијски рад, кроз унос прикупљених теренских података у ИИС Завода.

Организацију и реализацију стручног надзора на терену, као и писање извештаја, уз предлагање мера заштите природе, спроводиће координатор и поткоординатор за свако подручје. Унос података у ИИС Завода врше сви учесници теренског рада.

ОЧУВАЊЕ СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ И ЗАШТИЋЕНИХ ДИВЉИХ ВРСТА И ЊИХОВИХ СТАНИШТА

Завод се на основу чл. 48. Закона стара о строго заштићеним и заштићеним врстама дивљих животиња, биљака и гљива.

На подручју АПВ забележено је 149 врста васкуларних биљака, 46 врста риба, 16 врста водоземаца, 12 врста гмизаваца, 166 врста птица гнездарица и 35 врста сисара, обухваћених Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС”, бр. 5/2010; 47/2011; 32/2016 и 98/2016).

Програмом рада Завода за 2022. годину биће обухваћене разноврсне активности на праћењу стања дивљих врста и њихових популација, просторног распореда и површина које насељавају, станишта која насељавају, угрожавајућих фактора, као и мера активне заштите које треба предузети. Посебна пажња биће посвећена очувању и унапређењу екосистемског диверзитета, са акцентом на стаништима од посебног националног и међународног значаја.

Реализоваће се активности које обухватају широк спектар тема и проблема на нивоу специјског и екосистемског диверзитета. Посебан акценат ће бити стављен на праћење стања и промена везаних за врсте и станишта (мониторинг), као и на разради и примени активних мера заштите где год је то неопходно и могуће урадити, као и на јачању свести јавности у тој области.

Да би се постигли жељени резултати биће остварена сарадња са бројним партнерима и субјектима у земљи и иностранству, а посебно са управљачима заштићених подручја, стручним и научним институцијама, организацијама цивилног сектора, као и са локалним самоуправама, компанијама и предузетницима. Део активности ће се реализовати у оквиру националних и међународних пројеката.

СТРОГО ЗАШТИЋЕНЕ И ЗАШТИЋЕНЕ ДИВЉЕ ВРСТЕ

Табела 8. Индикатори активности и носиоци посла.

Индикатори активности	Носиоци посла
Број издатих стручних основа и других аката везаних за строго заштићене и заштићене дивље врсте	Стручни сарадници унутрашњих организационих јединица: <ul style="list-style-type: none"> - Одељење за еколошку мрежу и биодиверзитет - Одељење за стручне послове и пројектне активности - Одсек за правне и опште послове
Број стручних надзора, самостално и у сарадњи са надлежном инспекцијом, везаних за строго заштићене и заштићене дивље врсте	
Број издатих мишљења везаних за сакупљање и промет дивље флоре, фауне и фунгије	
Број поступака збрињавања строго заштићених и заштићених дивљих врста	
Број поступања везаних за CITES конвенцију	

У оквиру редовног рада на очувању и унапређењу популација строго заштићених и заштићених дивљих врста, планиране су између осталог и следеће континуиране активности:

- издавање услова заштите природе кроз стручне основе и друга акта којима се обезбеђује заштита и унапређење популација и дистрибуције дивљих врста;
- праћење стања и промена везаних за строго заштићене и заштићене дивље врсте (биомониторинг);
- сарадња са надлежним инспекцијама на контроли поштовања и спровођења аката о заштити строго заштићених и заштићених врста;
- очување постојећих и издвајање нових полигона са стаништима строго заштићених и заштићених врста (иИС Завода);
- учешће у изради нацрта подзаконских аката;
- учешће у изради стратешких, планских и пројектних докумената;
- попуњавање база података у оквиру иИС Завода о строго заштићеним и заштићеним дивљих врстама, са акцентом на ретке и угрожене врсте;
- учешће у пројектима реинтродукције, насељавања, релокације и збрињавања строго заштићених и заштићених дивљих врста, као и у другим видовима активне заштите (постављање гнезда, изградња хранилишта, постављање изолатора и сл.);
- прикупљање и обрада података о инвазивним врстама биљака и животиња, уз усмеравање активности на њиховом сузбијању, посебно на заштићеним подручјима;
- рад на непокретним природним добрима (хербари, збирке и експонати).

За очување посебно значајних дивљих врста, које су угрожене на националном нивоу, нарочито ће се користити подаци из Црвених књига појединих група организама флоре и фауне (Црвена књига флоре Србије I, 1999; Црвена књига дневних лептира Србије, 2003; Црвена књига правокрилаца Србије, 2018; Црвена књига водоземаца Србије, 2015; Црвена књига гмизаваца Србије, 2015; Црвена књига птица Србије, 2018), где су посебно назначени главни угрожавајући фактори, као и неопходне мере заштите, за сваку идентификовану угрожену врсту.

Стручно особље Завода узеше учешћа у припреми црвених листа и књига за оне групе биљака, животиња и гљива, за које се таква иницијатива покрене.

Завод активно учествује у изради Црвене књиге фауне Србије – Сисари, чији завршетак и издавање је планирано у 2022. години, од стране Завода за заштиту природе Србије.

Посебна пажња посветиће се разradi механизма, у сарадњи са другим институцијама, који ће омогућити успешну имплементацију услова заштите природе на терену, које надлежни орган (Министарство заштите животне средине и Секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине) пропише кроз Решења, укључујући и неопходне стручне и материјалне капацитете управљача заштићених подручја и других субјеката.

У наредном периоду предузеће се активности на јачању сарадње других секторских политика, са шумарском, ловном, фитосанитарном и ветеринарском инспекцијом на покрајинском и државном нивоу, ради спречавања негативних утицаја на строго

заштићене и заштићене дивље врсте, посебно у односу на криволов, тровање, прогањање и узнемиравање.

Из угла заштите и унапређења стања посебно значајних врста, на заштићеним подручјима, издвојеним подручјима еколошке мреже и полигонима са стаништима строго заштићених дивљих врста, потребно је у сарадњи са другим субјектима приступити изradi и имплементацији акционих планова заштите врста.

За поједине ретке и угрожене врсте, током 2022. године примениће се активне мере заштите јединки и парова:

- За степског сокола (*Falco cherrug*) планирано је постављање нових (15), релокација постојећих (10) и поправка старих гнезда на стубовима високонапонских далековаода (20), у сарадњи са ЕМС.
- За беле роде (*Ciconia ciconia*) планира се решавање проблема гнезда ове врсте која су из различитих разлога подложна паду, која су пала, као и гнезда која треба заменити платформом или их изместити из разлога безбедности или грађевинских потреба, уз претходно исходоване услове заштите природе. Решење у таквим ситуацијама је постављање платформи за гнезђење ове врсте које издижу гнездо у односу на подлогу и обезбеђују његову стабилност.
- За банатски божур (*Paeonia officinalis subsp. banatica*) вршиће се просветљавање вегетације и уклањање палих грана на локацији где расте, у сарадњи са управљачем СРП „Делиблатска пешчара“.
- За некрофаге врсте животиња организоваће се успостављање и функционисање наменских хранилишта, у сарадњи са управљачима заштићених подручја (СРП Делиблатска пешчара“, ПИО „Вршачке планине“, СРП „Тителски брег“, СРП „Ритови доњег Потисја“, ПИО „Суботичка пешчара“, СРП „Горње Подунавље“, СРП „Засавица“ и НП „Фрушка гора“).
- За велику дропљу (*Otis tarda*) одржаваће се заштитна ограда и станишта унутар и око ње, управљаће се популацијама предатора, у сарадњи са управљачем СРП „Пашњаци велике дропље“, уз примену Меморандума о разумевању за заштиту и управљање средњеевропске популације велике дропље.

Контрола коришћења и промета дивље флоре и фауне

У оквиру јавних овлашћења на спровођењу Уредбе о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне („Службени гласник РС“, бр. 31/2005, 45/2005-исправка, 22/2007, 38/2008, 9/2010, 69/2011 и 95/2018 – др. закон), за територију АПВ током 2022. године планирају се следеће активности:

- учешће у раду Радне групе за измену Уредбе о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне коју је формирало Министарство заштите животне средине;
- утврђивање дозвољених контингената (квота) за сакупљање дивље флоре, фауне и фунгије у текућој години, као и одређивање региона у којима ће се забранити сакупљање одређених врста;
- решавање захтева правних лица, односно предузетника за сакупљање и промет дивље флоре, фауне и фунгије, кроз издавање мишљења о сакупљању тражених врста;

- издавање мишљења правним и физичким лицима, односно предузетницима о плантажно-фармерском узгоју заштићених врста;
- сарадња са покрајинском инспекцијом заштите животне средине у контроли промета дивље флоре, фауне и фунгије, као и заједнички стручни надзор на плантажама и фармама (по потреби);
- стручна помоћ лицима и организацијама заинтересованим за плантажно-фармерски узгој заштићених врста;
- сарадња са откупљивачима, као и сакупљачима у циљу унапређења правилно сакупљања врста са Уредбе, као и прикупљање што објективнијих информација о сакупљеним количинама и подручјима на којима се врши сакупљање;
- ажурирање базе података о регистрованим откупним станицама за сакупљање заштићених дивљих врста, као и података о плантажама и фармама у оквиру ИС Завода;

Збрињавање строго заштићених и заштићених јединки дивљих врста животиња

Завод се на основу чл. 48. Закона стара о строго заштићеним и заштићеним врстама дивљих животиња. У смислу поступања са нађеним примерцима строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња, чл. 93. Закона, надлежни су Министарство и заводи. Завод је успоставио систем збрињавања јединки дивљих животиња којима је потребна помоћ (изнемогле, отроване, повређене, болесне, младе без бриге родитеља, на опасном месту за преживљавање, када представљају опасност по људе и околину), који подразумева пријем и обраду дојава са терена и по потреби излазак на лице места, преузимање јединке и транспортовање до Прихватилишта за дивље животиње у ЗОО - врту Палић или на безбедно место за опоравак и живот јединке. Сагледавају се узроци угрожавања јединки строго заштићених и заштићених врста дивљих животиња.

У 2022. години Завод ће користити и даље унапређивати систем рада на збрињавању угрожених строго заштићених и заштићених врста дивљих животиња, кроз допунско опремање и обучавање Тима за збрињавање животиња. Користиће се, између осталог, два нова вишеспратна кавеза за привремени прихват животиња у току поступка збрињавања, као и две посебно опремљене просторије/лабораторије за те намене (привремено збрињавање птица, водоземаца и гмизаваца).

Интензивираће се употреба два велика наменска кавеза у арборетуму Завода, за прихват и током поступања на збрињавању животиња. Унапредиће се сарадња са надлежним инспекцијским и другим државним органима, институтима за ветерину, ветеринарским амбулантама и удружењима грађана, као и са управљачима заштићених подручја. Водиће се посебна евиденција о акцијама збрињавања дивљих животиња и вршиће се унос података у ИС Завода. Дистрибуираће се летак посвећен овим активностима. Вршиће се презентовање резултата збрињавања дивљих животиња. Редовно ће се одржавати едукативне радионице у различитим деловима Војводине, у складу са могућностима условљеним пандемијом COVID-19.

Слика 1. Систем збрињавања строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња.

У циљу јачања капацитета управљача заштићених подручја за ефикасно збрињавање, рехабилитацију и поновно пуштање у природу живих примерака аутохтоних врста дивљих животиња у РС, у складу са чл. 48. став 2 Закона, Сектор за заштиту природе и климатске промене Министарства заштите животне средине, након консултација са представницима оба завода, обављених у јуну 2020. године, израдио је документ „Смернице за управљаче заштићених подручја за збрињавање и рехабилитацију строго заштићених и заштићених врста дивљих животиња“ намењен управљачима заштићених подручја којим су дефинисане:

- процедуре за збрињавање, рехабилитацију, поновно пуштање у природу аутохтоних дивљих врста, а посебно птица, гмизаваца, водоземца и сисара;
- потребе и препоруке за изградњу и опремање објеката за хитно збрињавање, рехабилитацију и поновно пуштање у природу аутохтоних дивљих врста животиња;
- процедуре за ветеринарске интервенције и негу аутохтоних дивљих врста приликом збрињавања, рехабилитације и поновног пуштања у природу;
- процедуре за даље поступање са живим примцима које није могуће вратити у природу;
- садржај и методологија обучавања и оспособљавања запослених за рад са дивљим животињама, укључујући безбедносне протоколе за рад и руковање са аутохтоним врстама дивљих животиња;
- процедуре за рад са посетиоцима заштићених подручја и приказивања активности збрињавања, рехабилитације и поновног пуштања у природу живих

примерака аутохтоних дивљих врста у циљу подизања свести о значају заштите и очувања дивљих врста.

Према чл. 102. став 1. тачка 9. Закона, у циљу израде горе наведеног документа, учествовала су стручна лица за одређене таксоне и лица са искуством у раду са живим дивљим животињама из оба завода, Министарства заштите животне средине - Сектора за заштиту природе и климатске промене, као и других стручњака са вишегодишњим искуством у овој области (нпр. биолози и ветеринари Зоолошког врта града Београда и Зоолошког врта Палић, као и стручњаци за поједине таксономске групе животиња из других научних институција и стручних организација).

У складу са искуствима из претходног периода (2015-2021), процењује се да ће се у 2022. години реализовати између 200 и 250 оперативних активности на збрињавању јединки дивљих животиња.

Контрола прекограничног промета, држања и излагања заштићеним врстама према CITES конвенцији

У оквиру делатности на спровођењу CITES конвенције, Завод ће током 2022. године издавати мишљења на захтев Министарства заштите животне средине ради издавања дозволе за прекогранични промет, држање и излагање заштићених врста обухваћених CITES конвенцијом. Пружаће се стручна подршка инспекцији приликом надзора на фармама и одгајивачницама, као и поводом пријава за нелегално држање и приказивање дивљих животиња.

Завод је предложио три стручна сарадника, на основу захтева надлежног Министарства, који ће координисати активности Завода везане за CITES конвенцију.

СТАНИШТА СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ И ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА

Табела 9. Индикатори активности и носиоци посла.

Индикатори активности	Носиоци посла
Број активности везаних за успостављање NATURA 2000 мреже	Стручни сарадници унутрашњих организационих јединица:
Број стручних надзора у еколошки значајним подручјима и издвојеним стаништима строго заштићених и заштићених дивљих врста	
Број нових издвојених полигона са стаништима строго заштићених и заштићених дивљих врста	
	<ul style="list-style-type: none"> - Одељење за еколошку мрежу и биодиверзитет - Одељење за стручне послове и пројектне активности - Одсек за правне и опште послове

Наставак рада на одржавању и унапређењу еколошке мреже, издвајању и очувању еколошки значајних подручја, приоритетних типова станишта за заштиту, полигона са стаништима строго заштићених и заштићених дивљих врста и активности на успостављању мреже NATURA 2000, као делова еколошке мреже и еколошких коридора

локалног, регионалног и међународног значаја, представљају приоритетне активности Завода у 2022. години.

Законом су дефинисане основе за проглашење заштите типова станишта, као и Правилником о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Службени гласник РС”, бр. 35/2010). У Додатку II и Додатку III наведени су за заштиту приоритетни типови станишта и мере заштите које треба примењивати у пракси. Заштита станишта строго заштићених и заштићених дивљих врста вршиће се и на основу Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС”, бр. 5/2010; 47/2011, 32/2016 и 98/2016).

Активности из ове области обухватиће мултидисциплинарна истраживања са циљем картирања осетљивих, угрожених, ретких и за заштиту приоритетних типова станишта, као и присутних врста, изван и унутар заштићених подручја, уз спровођење стручног надзора, примену активних мера заштите, провођење мониторинга, а што се односи и на издвајање потенцијалних подручја за националну еколошку мрежу и мрежу полигона са стаништима строго заштићених и заштићених врста.

Приоритетне активности су:

- Заштита и унапређење остатака природних станишта (ливаде, пашњаци и трстици) у државној својини, која се као државно пољопривредно земљиште издају у закуп путем лицитације, а у ИИС Завода су идентификовани као станишта строго заштићених и заштићених дивљих врста. Одрживо коришћење ових подручја ће се остварити јачањем сарадње са комисијама локалних самоуправа на територији АПВ за израду годишњих Програма заштите, уређења и коришћења државног пољопривредног земљишта, као и са надлежном инспекцијом за пољопривредно земљиште;
- Сакупљање података о традиционалним видовима коришћења простора (испаша, кошење, сеча трске, пчеларење и сл.), значајних за очување вредних и угрожених типова станишта (слатине, степе, пешчаре);
- Примена традиционалног свињарства на простору Босутских шума и Обедске баре, као мера очувања приоритетних типова станишта строго заштићених врста. То су иначе подручја у којима диверзитет станишта и врста зависи од традиционалног свињарства (жировања) које је тамо присутно дуже од миленијума.
- Идентификација нових просторних целина, посебно осетљивих, угрожених, ретких и за заштиту приоритетних типова станишта, као и процена њиховог стања и угрожености;
- Картирање станишта у оквиру нових и постојећих полигона, током редовних теренских активности Завода (издавање услова, стручни надзор и сл.).

Током наведених активности посебна пажња ће се посветити станишним типовима обухваћеним програмом NATURA 2000 на подручју АПВ, са посебним освртом на фрагментисана слатинска, степска и пешчарска станишта.

Приоритетни типови станишта присутни у Србији дефинисани су у односу на одговарајуће резолуције Бернске конвенције и анексе Директиве о стаништима ЕУ. Теме

из области очувања станишта захтевају мултисекторски приступ везан за прикупљање и обраду података, као и за комуникацију са различитим заинтересованим странама.

Стручни надзор у еколошки значајним подручјима и издвојеним полигонима са стаништима строго заштићених и заштићених дивљих врста

Имајући у виду улогу издвојених значајних еколошких подручја и коридора у очувању биолошке разноврсности на Покрајинском и ширем нивоу, као и издвојених полигона са стаништима значајним за строго заштићене и заштићене дивље врсте, веома је важно планирати и реализовати редовно праћење стања тих подручја, која чине део интегралне мреже од значаја за заштиту природе у АПВ.

Приликом планирања броја стручних надзора и њиховог временског распоређивања током 2022. године, у обзир ће бити узети њихов просторни распоред и површина, као и чињеница да та подручја немају своје формалне управљаче и програме управљања, већ да о њима бригу пре свега треба да води Завод.

Теренски обилазак ће се организовати циљано или успутно, у склопу неког другог теренског изласка, уколико се подручје налази у близини и уколико нема велику површину. Након обиласка значајних еколошких подручја, потребно је у ИИС Завода унети све релевантне прикупљене податке, као и информације везане за антропогене утицаје и природне процесе, уз давање предлога мера за заштиту и унапређење природних вредности. Посете постојећим подручјима у оквиру мреже полигона треба да послуже и за корекцију њихових граница уколико се за то укаже потреба, у односи на природне вредности, антропогене утицаје и катастарске границе.

У 2022. години радиће се на комплетирању базе података о полигонима са стаништима строго заштићених и заштићених дивљих врста, кроз идентификацију, предлагање и увршћивање нових подручја, од значаја за биолошку разноврсност у АПВ.

Еколошка мрежа ЕУ NATURA 2000

Рад на развоју и сарадња са организацијама и институцијама на управљању еколошком мрежом NATURA 2000 у складу са активностима, пројектима и препорукама надлежног Министарства. Поред учешћа на успостављању законодавних и административних мера очувања станишта дивље флоре и фауне, као и приоритетних станишних типова у ЕУ, пратиће се и помагати активности на усклађивању, преношењу и уграђивању Директиве о заштити дивљих птица (Birds Directive 2009/147/EU) и Директиве о заштити станишта (Habitats Directive 92/43/EEC) у национално законодавство, као и других активности везаних за праћење стања, у оквиру преговарачке области 27. са ЕУ, а везано за NATURA 2000.

Емералд еколошка мрежа

Емералд мрежа је европска еколошка мрежа за очување дивље флоре и фауне и њихових природних станишта. Покренута је 1998. године од стране Савета Европе, као дела активности на имплементацији Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта, познатије као Бернска конвенција. Емералд мрежа је састављена од Подручја од посебног интереса за очување (ASCI) на територији земаља потписница Конвенције и функционише упоредо са мрежом NATURA 2000. Србија је потписала Конвенцију 2007. године („Службени гласник РС – Међународни уговори”, бр. 102/2007).

Емералд мрежа у Србији обухвата 61 издвојено подручје, углавном већ заштићена националним законодавством, на укупној површини од 1.019.269 ha, 11,54% територије Србије). Од тога је на подручју АПВ присутно 17 Емералд подручја, укупне површине 116.228 ha, тј. 5,4% АПВ. Како се ради искључиво о већ постојећим заштићеним подручјима у складу са националним законодавством, која имају своје управљаче и програме управљања, активности Завода у 2022. години биће усмерене ка унапређењу планова управљања и што већој примени активних мера заштите станишта и припадајућих врста.

Еколошка мрежа

На основу чл. 13. Уредбе о еколошкој мрежи ("Службени гласник РС", бр. 102/2010), Завод у сарадњи са Републичким геодетским заводом идентификује границе делова еколошке мреже на простору АПВ. Допуњавање базе података о елементима еколошке мреже реализује се на основу података сакупљених током наменских истраживања, редовних активности Завода (издавање услова, стручни надзор, сарадња са инспекцијом и сл.), мониторинга и резултата текућих програма и пројеката (нпр. картирање и валоризација станишта у оквиру израде студија заштите). Подаци су доступни јавности у складу са законом и достављају се Заводу за заштиту природе Србије.

У складу са наведеном Уредбом, на подручју Србије је до сада издвојено укупно 101 подручје, која захватају 1.849.202 ha, односно 20,93% територије државе. Обухваћена су пре свега подручја која су крајем 2021. године или заштићена или су у поступку заштите, али и део подручја која немају акт о заштити на националном нивоу, али су значајна у односу на међународне програме (значајна подручја за птице – IBA; значајна подручја за биљке – IPA; значајна подручја за дневне лептире – PBA; међународно значајна влажна станишта – Рамсарска подручја; резервати биосфере – UNESCO МаВ) и идентификована су као станишта национално строго заштићених и заштићених дивљих врста, као и приоритетни типови станишта за заштиту, у складу са одговарајућим правилницима (Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива, „Службени гласник РС”, бр. 5/2010; 47/2011; 32/2016 и 98/2016); Правилник о критеријумима за издвајање типова станишта, типова станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување, „Службени гласник РС”, бр. 35/2010).

У АПВ налази се укупно 20 издвојених еколошки значајних подручја у оквиру еколошке мреже. Пошто се у великој већини ради о већ законски заштићеним подручјима (преко 80% површине издвојених 20 подручја), Завод ће у сарадњи са управљачима радити на њиховом очувању и унапређењу.

Почетком октобра 2020. године, од стране међународног партнерства за заштиту птица BirdLife International, усвојена је нова мрежа Међународно значајних подручја за птице у Србији (IBA). Она на подручју АПВ обухвата 32 подручја на површини од око 630.000 ha (око 29,4% АПВ), што је двоструко више него у претходно утврђеној мрежи IBA (књига „Значајна подручја за птице у Србији”, 2009. година). Имајући у виду Уредбу о еколошкој мрежи, до њене измене формално ће се користити мрежа IBA из 2009. године, али ће се имати у виду и нова мрежа из 2020. године.

У оквиру еколошке мреже на територији АПВ, издвојени су и еколошки коридори. Коридори од међународног значаја су дефинисани Уредбом о еколошкој мрежи, и то су

водотоци и њихови обални појасеви: Дунав, укључујући пет заштићених подручја и пет подручја у поступку заштите и планираних за заштиту; Тиса, са три заштићена подручја и једно подручје у поступку заштите; Сава, Тамиш (уз простор у поступку заштите као ПИО „Потамишје“), Кереш, Златица, Караш (делом заштићен), Нера (делом заштићена), Брзава (планирана за заштиту), Босут и Студва (планиране за заштиту као ПП „Босутске шуме“).

Уредбом је дефинисано да се еколошки коридори који повезују еколошки значајна подручја на простору РС, сматрају коридорима од националног значаја. Регионални еколошки коридори утврђени су Регионалним просторним планом АПВ („Сл. лист АП Војводине“, бр. 22/2011), а на значајном делу АПВ издвојени су и локални еколошки коридори у оквиру просторних планова општина и градова.

Посебно је питање развој мреже еколошких коридора, јер су на подручју АПВ многи од њих дефинисани и делом просторно уцртани, али се још увек углавном ради само о повученим линијама, без јасних граница тих коридора и површина које захватају. Због тога у укупној површини коју захвата еколошка мрежа у АПВ, није могла бити укључена и површина тих идентификованих коридора.

Током 2022. године наставиће се раније започети рад на еколошкој мрежи кроз идентификацију, валоризацију и унапређење локалних и регионалних еколошких коридора на простору АПВ и обогаћивање електронске базе података коју води Завод у оквиру ИИС.

Посебна пажња посветиће се наставку сарадње са Министарством заштите животне средине на активностима везаним за могуће измене Уредбе о еколошкој мрежи и израду Уредбе о оцени прихватљивости. Новом Уредбом о еколошкој мрежи требали би се између осталог обухватити издвојени полигонали са стаништима строго заштићених и заштићених дивљих врста у АПВ, уз прецизно одређивање граница на катастарским подлогама и дефинисање обавезе израде програма управљања.

Мрежа издвојених полигона / станишта строго заштићених и заштићених дивљих врста

У претходном програмском периоду, на територији АПВ идентификовано је и дефинисано у ИИС Завода преко 700 различитих полигона са стаништима строго заштићених и заштићених дивљих врста, који су у појединим периодима захватили и до 7% територије АПВ. Током времена, услед издвајања нових полигона, али и укидања ранијих због њиховог интегрисања у нове студије заштите подручја, или деградације настале издавањем пољопривредног земљишта у закуп, реализација инфраструктурних пројеката и других активности, њихов број и површина су стално варирали.

Крајем 2021. године на подручју АПВ налазило се укупно 644 издвојених полигона са стаништима значајних дивљих врста, изван заштићених подручја, који захватају површину од 114.947,04 ха (5,34% површине АПВ), обрађених у оквиру ИИС Завода. Просечна површина полигона је 180 ха. Та издвојена мрежа полигона са значајним стаништима за дивље врсте у АПВ, може се сматрати значајном надопуном еколошке мреже успостављене Уредбом, па само интегрално примењено може обезбедити успешну заштиту природе и биодиверзитета у пракси.

У 2022. години наставиће се раније започети рад на очувању постојећих и идентификацији и валоризацији нових полигона са стаништима строго заштићених и

заштићених дивљих врста на простору АПВ и попуњавање базе података коју води Завод у оквиру ИИС, и радаити на прилагођавању геопросторних података (kml. и share. file) у еколошки значајним подручјима у облик који је компатибилан за унос у електронску базу геопросторних података на портал Националне инфраструктуре геопросторних података - ГЕОСРБИЈА.

Завод ће континуирано ажурирати податке везане за еколошку мрежу и издвојене полигоне, у складу са израдом просторно-планских докумената на нивоу локалних самоуправа (општина и градова), у сарадњи са ЈП „Завод за урбанизам Војводине“.

У оквиру развоја међуинституционалне сарадње, а након размотрених потреба и могућности, склопљен Споразум о сарадњи између Завода и Управе за пољопривредно земљиште. Споразум дефинише оквир који омогућује савремен начин размене података (нпр. путем геовеб сервиса) и доприноси остваривању циљева у заштити природе и од значаја за уређење, заштиту и коришћење пољопривредног земљишта у државној својини, а посебно за спровођење поступка давања у закуп и на коришћење пољопривредног земљишта у државној својини.

Посебно важан посао везан за већ издвојене полигоне са стаништима строго заштићених и заштићених дивљих врста тиче се ревизије њихових спољних граница у случајевима када су те границе претходно недовољно квалитетно дефинисане у смислу изостављања важних природних делова тих станишта или непотребног укључивања изразито урбаних, индустријских, инфраструктурних и потпуно нарушених делова тих локалитета. Ти послови ће се одвијати континуирано, а приоритет ће имати полигони са стаништима у оним локалним самоуправама у којима ће се у програмском периоду издавати услови заштите природе за израду нове просторно-планске документације.

Интеграција еколошки значајних станишта / подручја у регионални развој

Завод ће наставити да реализује послове везане за интеграцију елемената еколошке мреже и издвојених полигона станишта значајних дивљих врста у регионални развој. Прошириће се сарадња са сектором пољопривреде и корисницима државног пољопривредног земљишта, приватним власницима земљишта, као и са секторима водoprивреде и шумарства. На подручјима у оквиру еколошке мреже која служе очувању панонских степа и слатина, посебна пажња ће се посветити очувању угрожених станишта строго заштићених и заштићених врста. Развијаће се сарадња са надлежним субјектима на реализацији програма еколошке едукације, рекреације и туризма, као и програма који се ослањају на природне, културне и духовне вредности.

На подручју АПВ, у складу са смерницама Просторног плана Републике Србије (Закон о просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године, „Службени гласник РС“, бр. 88/2010) и Регионалног просторног плана АПВ („Службени лист АП Војводине“, бр. 22/2011), предвиђени су заштитни појасеви за спречавање еолске и флувијалне ерозије. Заштитни појасеви сложене структуре (са одређеним процентом травнате и жбунасте вегетације) представљају станишта за врсте аграрних предела, а на одређеним локацијама могу да имају улогу и ловне ремизе. Завод ће у 2022. години помагати заинтересованим странама у формирању, одржавању и модификацији структуре заштитних зелених појасеви, који могу имати и улогу еколошких коридора. Уређени заштитни појасеви и заштитне зоне ће допринети и развоју туризма као привредне

делатности и задовољити потребе локалног становништва кроз њихово коришћење за рекреацију, едукацију и туризам.

Заједнички интереси водопривреде, пољопривреде и шумарства са сектором заштите природе оствариваће се кроз заштиту хидролошких целина, унапређивање еколошких коридора, мултифункционално уређење тампон-појасева, ревитализацију влажних станишта, као и приликом стварања мултифункционалних ретензија за заштиту од поплава. Мелиоративна мрежа чини основу еколошке мреже пољопривредног предела, повезујући већину преосталих изолованих фрагмената слатинских и ливадских станишта. Имајући у виду да квалитет воде и стање приобаља одређује и функционалност еколошког коридора, рад на унапређењу стања каналске мреже треба да буде приоритет за сарадњу између сектора водопривреде и Завода у 2022. години.

Са сектором енергетике, рударства и инфраструктуре, посебна пажња биће посвећена развоју постројења за обновљиве изворе енергије и мреже саобраћајница, на начин да то на најмањи могући начин утиче на инегралност простора и очување и функционисање елемената еколошке мреже и издвојених полигона са стаништима значајних дивљих врста.

БИОМОНИТОРИНГ

Теме везане за дугорочно праћење стања и промена популација (биомониторинг) строго заштићених и заштићених дивљих врста (популација, дистрибуција, фенологија, екологија и угроженост) и њихових станишта, представљају вишегодишње активности, како би се на прави начин сагледали правци промена и интензитет, нарочито везано за промене величина популације и дистрибуције у времену и простору. Из тог разлога, у највећој мери се бирају врсте и станишта, који су били предмет праћења (мониторинга) током претходне деценије, с тим да су укључене и друге врсте и станишта у складу са савременом категоријом угрожености, актуелним антропогеним утицајима и природним процесима, укључујући и утицаје изазване климатским променама.

Табела 10. Индикатори активности и носиоци посла.

Индикатор активности	Носиоци посла
Број реализованих тема биомониторинга	Сарадници унутрашњих организационих јединица: <ul style="list-style-type: none"> - Одељење за еколошку мрежу и биодиверзитет - Одељење за стручне послове и пројектне активности - Одељење за природна заштићена добра

Како је успостављање еколошке мреже NATURA 2000 у складу са критеријума ЕУ један од најактуелнијих задатака заштите природе у Србији, активности мониторинга треба да допринесу њиховој реализацији, посебно кроз обједињавање података о дистрибуцији и величини популација циљних врста.

Теме из области биомониторинга у функцији очувања специјског диверзитета у највећој мери ће се односити на заштиту и праћење стања најугроженијих врста дивље флоре и фауне, њихових популација и станишта.

Приоритетне теме биомониторинга у 2022. години биће:

- Слатинска паламида (*Cirsium brachycephalum*)
- Банатски божур (*Paeonia officinalis subsp. banatica*)
- Јесењи зумбул (*Scilla autumnalis*)
- Кукурјак (*Erantia hyemalis*)
- Гомољаста гостанка (*Phlomis tuberosa*)
- Пешчарски мразовац (*Colchicum arenaria*)
- Пешчарска перуника (*Iris arenaria*)
- Орхидеје (фам. Orchidaceae)
- Панонски скакавац (*Acrida ungarica*)
- Црнка (*Umbra krameri*)
- Балонов балавац (*Gymnocephalus baloni*)
- Вијуни (фам. Cobitidae)
- Барски караш (*Carassius carassius*)
- Репати водоземци (Caudata)
- Барска корњача (*Emys orbicularis*)
- Велика дропља (*Otis tarda*)
- Степски соко (*Falco cherrug*)
- Крсташ (*Aquila heliaca*)
- Орао кликташ (*Clanga pomarina*)
- Обична траварка (*Saxicola rubetra*)
- Беловрата мухарица (*Ficedula albicollis*)
- Зимски цензус птица водених станишта (IWC)
- Зимски цензус птица грабљивица
- Колоније чапљи и вранаца
- Текуница (*Spermophilus citellus*)
- Бидоверзитет влажних станишта СРП „Обедска бара“
- Биодиверзитет шумских станишта Војводине
- Бидиверзитет остатака станишта Панонске шумо-степе

Свака од наведених тема захтева посебне методе праћења стања и промена (мониторинг) у складу са особеностима врсте и станишта, као и природних и антропогених утицаја на њих.

Посебан значај реализације појединих тема из области биомониторинга је тај што се њима могу вредновати резултати / ефекти предузетих активних мера заштите врста и станишта, на основу чега ће се предлагати корекције тих активности или покретање нових. Резултати мониторинга такође могу указати на ургентност покретања одговарајућих активних мера заштите и управљања стаништима и врстама.

Теренски рад у оквиру реализације тема биомониторинга обављаће се у складу са стручним и материјалним капацитетима Завода. Потребно је издвојити минимално два посебна теренска дана у 2022. години за сваку тему, док ће се већина осталих активности на прикупљању података реализовати упоредо са обављањем других теренских обавеза Завода.

Сваку појединачну тему биомониторинга координисаће стручна особа у Заводу задужена за ту таксономску групу живог света, а у складу са потребама и могућностима, могу се повремено у рад на терену укључити и други сарадници. Сви стручни сарадници који су обучени да на терену препознају врсте обухваћене биомониторингом, треба да прикупљене информације проследи координатору теме и да помогну приликом убацивања тих подата у ИИС Завода.

ГЕОНАСЛЕЂЕ

Геодиверзитет у АПВ одликује се присуством великог броја значајних локалитета који су битни за сагледавање геолошке грађе и историјско-геолошког развоја литосфере у Панонској регији и Подунављу. У оквиру Инвентара објеката геонаслеђа Србије налази се 31 геолокалитет на подручју АПВ. Успостављање заштићених подручја представља једну од основних мера за ефикасну заштиту и очување геодиверзитета и објеката геонаслеђа.

И поред већег броја идентификованих објеката геонаслеђа од националног и међународног значаја, само мали број геолокалитета је самостално заштићен, углавном као споменик природе, док се велики део геолошког наслеђа налази унутар просторно већих заштићених подручја (национални паркови, паркови природе и резервати природе). Посебно су вредна подручја значајна за заштиту објеката геодиверзитета, која су стављена под заштиту на основу међународних уговора и иницијатива (Европска мрежа геопаркова и UNESCO Глобална мрежа геопаркова).

Табела 11. Индикатори активности и носиоци посла.

Индикатори активности	Носиоци посла
<p>Број подручја / локалитета значајних за заштиту геонаслеђа, која су стављена под заштиту на основу националне легислативе</p> <p>Број идентификованих локалитета од значаја за заштиту геонаслеђа који се налазе на подручју АПВ</p> <p>Површина подручја значајних за заштиту објеката геодиверзитета у АПВ, која су стављена под заштиту на основу међународних уговора и иницијатива</p>	<p>Сарадници унутрашњих организационих јединица:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Одељење за природна заштићена добра и - Одсек за правне и опште послове

У 2022. години радиће се на реализацији следећих активности у области заштите и унапређења стања геонаслеђа у АПВ:

- наставак активности на заштити појединачних објеката геонаслеђа;

- наставак активности на ревизији инвентара објеката геонаслеђа у АПВ, што подразумева рад на библиографији о геонаслеђу АПВ, инвентаризацији објеката геонаслеђа, као и прављењу списка објеката геонаслеђа на основу постојећих инвентара (Инвентар објеката геонаслеђа Србије, списак објеката геонаслеђа Војводине (архива Завода) и друга научна и стручна документација);
- вредновање потенцијалних подручја за формирање геопаркова ради израде документације за номинацију у Европску мрежу геопаркова;
- наставак сарадње са надлежним институцијама у области заштите и очувања геодиверзитета и објеката геонаслеђа које се баве тематиком геонаслеђа (Завод за заштиту природе Србије, Природњачки музеј Београд, Рударско геолошки факултет Универзитета у Београду, Географски факултет Универзитета у Београду, Природно-математички факултет Универзитета у Новом Саду, Географски институт Јован Цвијић САНУ, Геолошки институт Србије и управљачи заштићених споменика природе);
- заштита објеката геонаслеђа који имају међународни значај и њихов упис у листу међународних значајних објеката у оквиру Европске асоцијације за конзервацију геонаслеђа – ProGEO;
- успостављање гео-стаза као модела презентације историје стварања терена;
- пружање помоћи и усмеравање активности управљача заштићених природних добара на уређењу, конзервацији и презентацији објеката геонаслеђа;
- израда и реализација програма за едукацију и подизање свести јавности, посебно школског узраста, у погледу геонаслеђа и његовог значаја у контексту одрживог развоја;
- успостављање сарадње са институцијама из окружења РС у циљу сарадње и размене искустава (нпр. Национални парк „Крка“, Геопарк „Папук“, Геопарк „Балатон“, Геопарк „Идрија“ и др.);
- Покретање иницијативе за успостављање Геопарка „Фрушка Гора“.

Стручни сарадници Завода пружаће помоћ управљачима и учествоваће у раду радних група именованих од стране надлежног Министарства у циљу израде законских и подзаконских аката, као и стратегија које за циљ имају заштиту и очување геодиверзитета и објеката геонаслеђа.

ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Задаци Завода у области заштите животне средине у 2022. години биће усмерени на прикупљање и анализу података о угрожавајућим факторима природе, као и на обављање других послова у очувању биодиверзитета, функционалности екосистема и квалитета екосистемских услуга, што доприноси ефикаснијем управљању заштићеним и осталим еколошки значајним подручјима, односно помаже у спречавању процеса деградације преосталих фрагмената природних и полуприродних површина еколошке мреже и издвојених станишта строго заштићених и заштићених дивљих врста у АПВ. У том смислу, један од задатака представља даљи развој најбољих доступних решења за формирање и организацију функционалних заштитних зона, на начин који је прилагођен специфичним потребама одређених типова станишта, постојећим условима и околностима насталим као резултат антропогених утицаја.

Табела 12. Индикатори активности и носиоци посла.

Индикатор активности	Носиоци посла
Број издатих стручних основа и мишљења у поступку израде стратегија, планова, програма, студија, пројеката, као и за обављање радова и активности у животној средини.	Сарадници унутрашњих организационих јединица: <ul style="list-style-type: none"> - Одељење за заштиту животне средине и просторно планску документацију и - Одсек за правне и опште послове

Током 2022. године задаци у овој области биће усмерени на даље интегрисање принципа заштите и очувања природних вредности простора у стратешку, секторску, планску, пројектну и другу документацију, као и на проналажење одговарајућег компромиса између заштите подручја и социо-економског развоја. Распоред садржаја и обављање радова и активности у оквиру области потенцијалног утицаја угрожавајућих фактора на еколошки значајна подручја вршиће се на начин који је истовремено примерен потребама заштите природних вредности, од антропогених утицаја до потенцијала за одрживи развој на подручјима која припадају еколошкој мрежи.

У оквиру послова заштите животне средине на простору еколошке мреже неопходно је решавање бројних задатака, међу којима су: очување и унапређење квалитета животне средине; очување и заштита природних ресурса; заштита природних вредности од акцидената; израда процедуре поступања у случају удесних (акцидентних) ситуација ради спровођење мера превенције, приправности и одговора на удес.

ОЧУВАЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Унапређење базе података о угрожавајућим факторима у области непосредног и посредног утицаја на подручја значајна за очување биодиверзитета подручја еколошке мреже и мреже полигона са издвојеним стаништима. Вршиће се праћење стања животне средине у областима могућег утицаја угрожавајућих фактора на подручја еколошке мреже и мреже полигона, са проценом угрожености станишта и ефеката промена природних карактеристика.

Сарадња са надлежним институцијама ради прокупљања података, као што су Агенција за заштиту животне средине, Хидрометеоролошки завод, Завод за статистику, и др., допринеће да се кроз заједничко деловање прати стање животне средине, њене потенцијалне и постојеће угрожености, и планирање и предузимање мера за очување и унапређење животне средине.

ОЧУВАЊЕ И ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСА

ЗАШТИТА И СТРАТЕШКО, РЕГИОНАЛНО И ЛОКАЛНО ПЛАНИРАЊЕ

Интеграција заштите предеоне и биолошке разноврсности у изради регулативе, програма, просторних и урбанистичких планова, у процедури процене утицаја на животну средину и сл. Развој одговарајућих заштитних зона.

Учешће у изради планова озелењавања ради очувања и заштите биодиверзитета, квалитета ваздуха, воде и земљишта, ограничавања процеса водне и еолске ерозије.

Учешће у изради планова/програма очувања биодиверзитета аграрних система, традиционалних пољопривредних система, коришћења државног пољопривредног земљишта и добре пољопривредне праксе.

Унапређење мера за развој одрживих видова туризма у плановима управљања заштићеним подручјима и друге активности усмерене на примену принципа одрживог развоја.

Израда програма едукације и учешће у примени добре праксе одрживих видова коришћења простора.

Заштита и коришћење земљишта

Унапређење и ажурирање базе података о намени и коришћењу земљишта у зони непосредног и посредног утицаја на заштићена подручја и примена аналитичких техника у њиховој обради.

Унапређење географског информационог система за потребе управљања еколошки значајним подручјима, у правцу размене података са РГЗ-ом, геопортал, општински ГИС који се односи на планску документацију.

Израда програма едукације, са приоритетом на корисницима земљишта, у циљу промовисања заштите предела и њиховог значаја у контексту одрживог развоја.

ЗАШТИТА И КОРИШЋЕЊЕ ВОДА

Употреба доступних података са географског информационог система (ГИС) који представља платформу за размену геореференцираних просторних података између институција са територије АП Војводине, конкретније података о сливним подручјима корисника вода, ради управљања водним режимом на еколошки значајним подручјима. Овоме доприноси и информација да је Завод активно учествовао у току израде и достави података за потребе План управљања водама на територији Републике Србије 2021-2027, чиме се очекује интензивнија сарадња у овој области.

Учешће у развоју праћења водног режима у обухвату сливних површина заштићених подручја, ради предлагања и спровођења мера заштите и постизања доброг еколошког статуса вода.

Израда едукативних садржаја и учешће у примени принципа заштите природе у области интегралног управљања водама.

Учешће у пројектима везаним за одбрану од поплава у циљу укључивања делова заштићених подручја као привремених ретензија вода.

Иницијација и учешће у ревизији старих планова и пројеката из области водопривреде у циљу усаглашавања са потребама заштите природе.

ЕНЕРГЕТСКИ РЕСУРСИ И ОЧУВАЊЕ БИОДИВЕРЗИТЕТА

Учешће у активностима везаним за обновљиве изворе енергије, односно одрживог коришћења енергије ветра, соларне енергије, биомасе и хидроенергије.

Развој едукативних садржаја у вези одрживог коришћења биомасе за енергетске потребе, у складу са потребама очувања биодиверзитета.

ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ

Примена методологије за процену угрожености подручја у зони непосредног и посредног утицаја на осетљива подручја. Учешће у радној групи за израду Уредбе о оцени прихватљивости за еколошку мрежу.

Сарадња са ЈВП „Воде Војводине“ и Републичком дирекцијом за воде у изради подзаконских аката из области урђења вода и управљања водним подручјима на територији АПВ, са посебним акцентом на заштиту природе.

РЕШЕЊА/СТРУЧНЕ ОСНОВЕ О УСЛОВИМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ И МИШЉЕЊА

Завод ће на основу чл. 8. и 9. Закона издавати решења о условима заштите природе у поступку израде планова, основа, програма, пројеката, радова и активности, везаних за планирање, уређење и коришћење простора, природних ресурса, заштићених подручја (изузев за заштићена подручја I и II категорије), еколошке мреже, што се спроводи на основу просторних и урбанистичких планова, планске и пројектне документације, основа и програма управљања и коришћења природних ресурса и добара у рударству, енергетици, саобраћају, водопривреди, пољопривреди, шумарству, ловству, рибарству, туризму и другим делатностима од утицаја на природу. Завод ће издавати и мишљења на шумске, ловне и друге основе и програме, студије о процени утицаја, стратешке процене утицаја, увоз и трговину заштићеним врстама у Србији и са CITES конвенције, заштићених врста које се користе у комерцијалне сврхе и сл.

Изменом Закона о заштити природе, Завод ће од 2022. године почети са издавањем стручне основе која ће бити саставни део акта о условима заштите природе за заштићена подручја I и II категорије проглашена од стране надлежног органа аутономне покрајине Војводине за послове заштите животне средине.

Стручна основа ће садржати нарочито:

- податке о природним вредностима, посебно биљног и животињског света, објеката геонаслеђа и предела у границама просторног обухвата и просторном окружењу;
- податке о заштићеним природним добрима, укључујући евидентирана природна добра и у поступку заштите;
- податке о еколошки значајном подручју;
- податке о установљеним режимима и мерама заштите и коришћења природних вредности и добара и еколошки значајних подручја;
- услове, односно забране и ограничења под којима се планирани радови и активности могу реализовати, као и потребу оцене прихватљивости;
- биолошке, техничке и технолошке мере заштите природе које треба применити;

- мере ублажавања и/или спречавања значајних утицаја на еколошки значајно подручје у складу са условима прихватљивости: планова, основа, програма, пројеката, радова и др. активности;
- мере праћења утицаја спровођења плана или програма на еколошки значајно подручје у складу са условима прихватљивости: планова, основа, програма, пројеката, радова и др. активности;
- компензацијске мере и друге мере надокнаде, укључујући и новчану.

За потребе издавања услова, мишљења и стручних основа у Заводу, користиће се нове верзије ArcGis, AutoCad и осталих софтвера који омогућују ефикасну размену георефенцираних просторних података са подносиоцима захтева и обрађивачима планске документације.

Табела 13. Индикатори активности и носиоци посла.

Индикатори активности	Носиоци посла
Број издатих решења/стручних основа о условима заштите природе за радове и активности од утицаја на природне вредности у АПВ	Сарадници свих унутрашњих организационих јединица Завода
Број издатих мишљења на уграђеност услова заштите природе за радове и активности од утицаја на природне вредности у АПВ	
Број издатих мишљења за увоз и трговину заштићеним врстама у Србији и CITES	
Број издатих мишљења за промет и гајење комерцијалним заштићеним врстама	
Број издатих решења/стручних основа и мишљења у поступку израде просторно-планске документације	
Број издатих решења у поступку обједињене процедуре	

Завод ће издавати решења о условима заштите природе и стручне основе за израду просторно-планске и урбанистичке документације, као и давање мишљења на просторне и урбанистичке планове. Кроз рад на просторно-планским документима, вршиће се интегрисање сектора заштите природе на нивоу локалних самоуправа (општина и градова), посебно мреже заштићених подручја, еколошке мреже и мреже полигона издвојених станишта строго заштићених и заштићених врста.

Очекује се да ће током 2022. године, на основу искуства из претходног периода, број издатих решења, мишљења и стручних основа бити између 3000 и 3500 хиљаде.

Обједињена процедура

Током издавања услова заштите природе обрађују се и кроз информациони систем APR СЕОР достављају подносиоцима у поступку обједињене процедуре предмети у којима је Завод поступао у складу са Правилником о поступку спровођења обједињене процедуре електронским путем („Службени гласник РС”, бр. 68/2019), Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/2009, 81/2009, 64/2010 - Одлука УС РС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - Одлука УС РС, 50/2013 - Одлука УС РС, 98/2013 - Одлука УС РС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 – др. Закон и 9/2020 и 52/2021), Уредбом о локацијским условима („Службени гласник РС”, бр. 115/2020) и Законом о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/2016 и 95/2018-аутентично тумачење), а сагласно захтевима важећих правних аката о заштити природних добара и еколошке мреже. Очекује се да ће током 2022. године, на основу искуства из претходног периода, број захтева за издавање решења о условима заштите природе за потребе издавања локацијских услова по обједињеној процедури бити око 150.

Б) МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА И МЕЂУНАРОДНИ ПРОЈЕКТИ

У остваривању ове области свога деловања, Завод у 2022. години тежити испуњењу:

Мисије: Ефикасна заштита природе у прекограничном контексту и контексту националног коришћења међународних искустава, у складу са законодавством РС, међународним конвенцијама и правним тековинама ЕУ.

Визије: Очувана природа, обезбеђено несметано одвијање природних процеса, спречено нестајање биљних и животињских врста и успостављен повољни ниво суживота људи и природе на подручју Војводине, те лидерска позиција у међународној сарадњи у заштити природе у АПВ.

Главног циља: Завод ће учествовати у формирању пратнерстава и пријава пројектних предлога у складу са динамиком отварања позива за њихове предлоге.

Претпоставке за реализацију пројектних активности у овом програму су људски и финансијски капацитети.

У погледу људских капацитета, Завод у оквиру Одељења за заједничке стручне послове има „групу” за „Пројектне активности” у којој су ангажована три запосленика: један стручњак за заштиту природе и два стручна сарадника за заштиту природе. У константној сарадњи и тесној вези са стручним сарадницима и начелницима свих осталих одељења, чланови ове групе биће ангажовани у планирању, елаборацији и заједно са осталим члановима пројектних тимова унутар Завода, на реализацији међународних пројеката односно пројектних активности. Уколико то буде потребно, Завод ће додатно ангажовати особе за имплементацију појединих пројеката. Други облици међународне сарадње биће имплементирани од стране сарадника у Заводу, на основу праксе у претходном програмском периоду, уз усмеравање активности од стране координатора за међународну сарадњу.

У погледу финансијских капацитета, за реализацију међународне сарадње и међународних пројеката потребно је сагледати следеће аспекте:

- удео Завода у суфинансирању пројеката (обезбедити обавезни део учешћа Завода у пројектном буџету у складу са потписаним уговором у циљу реализације пројектних активности, обавезан код већине пројеката);
- механизме предфинансирања оних пројеката код којих се пројектна средства не уплаћују авансно;
- кохерентно финансијско-административно управљање међународним пројектима.

На основу искуства из претходног програмског периода, у реализацији пројектних активности у 2022. години, неопходна је тесна сарадња са Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине и Покрајинским секретаријатом за финансије.

МЕЂУНАРОДНИ ПРОЈЕКТИ И НАЈВАЖНИЈИ ИЗВОРИ ЊИХОВОГ ФИНАНСИРАЊА

Табела 14. Индикатори активности и носиоци посла.

Индикатори активности	Носиоци посла
Број уговорених међународних пројеката	Сарадници унутрашњих организационих јединица: - Одељење за стручне послове и пројектне активности - Остали сарадници у зависности од врсте пројекта
Број пројеката у којима је Завод корисник	
Број пројеката у којима је Завод придружени стратешки партнер	

УГОВОРЕНИ ПРОЈЕКТИ

- 1) Назив пројекта: Conservation of the eastern imperial eagle by decreasing human-caused mortality in the Pannonian Region – Заштита орла крсташа смањивањем моталитета који узрокују људи у Панонском Региону - **PANNONEAGLE** (LIFE15 NAT/HU000902)

Назив буџетског програма у оквиру кога је предлог поднет: LIFE Nature and Biodiversity
 Водећи партнер: MME – BirdLife Hungary

Партнер: Покрајински завод за заштиту природе

Државе у оквиру којих се остварује партнерство: Чешка, Словачка, Мађарска, Аустрија и Србија.

Период реализације: 1.10.2016. – 31.03.2022.

- 2) Назив пројекта: Protecting and restoring ecological connectivity in the Mura-Drava-Danube river corridor through cross-sectoral cooperation (Очување и обнова повезаности у речном коридору Мура-Драва-Дунав путем међусекторске сарадње) (**LifelineMDD**)

Назив буџетског програма у оквиру кога је предлог поднет: Interreg Danube Transnational Programme

Земља/земље у оквиру којих се остварује партнерство: Аустрија, Мађарска, Словенија, Хрватска, Србија.

Водећи партнер: World Wide Fund for Nature Austria-WWF Austria

Период реализације: 1.7.2020. – 31.12.2022.

ПРОЈЕКТИ У КОЈИМА ЈЕ ЗАВОД ПРИДРУЖЕНИ СТРАТЕШКИ ПАРТНЕР

- 1) Назив пројекта: Improving water quality in the Danube river and its tributaries by integrative floodplain management based on Ecosystem Services (**IDES**) Interreg Danube Transnational Programme

Назив буџетског програма у оквиру кога је предлог поднет: Дунавски Транснационални Програм

Период реализације: 2019 -2022. године.

Осим наведене три категорије пројеката, Завод ће, у складу са динамиком објава појединих позива, учествовати у формирању додатних партнерстава и пројектних предлога, у складу са дефинисаним приоритетима.

МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Табела 15. Индикатори активности и носиоци посла.

Индикатори активности	Носиоци посла
Број међународних организација са којима је остварена сарадња	Сарадници унутрашњих организационих јединица:
Број активности на спровођењу међународних конвенција и програма	<ul style="list-style-type: none"> - Одељење за стручне послове и пројектне активности - Остали сарадници у зависности од врсте пројекта

Сарадња са Светском унијом за заштиту природе (IUCN)

Завод је члан Међународне уније за заштиту природе од 2011. године, а налази се на подручју за које је територијално надлежна Канцеларија за источну Европу и централну Азиу (IUCN ECARO), са седиштем у Београду. Од погодности које је Завод користио или још увек користи у смислу сарадње са овом организацијом, најзначајније су експертска помоћ и прилика за учешће у програмима и пројектима. Потребно је да се интензивирају могућности условљене чланством. Ипак, будући да је у неким аспектима профил ове организације у смислу пријављивања за позиве за достављање предлога пројеката такав да је IUCN експертска организација која пледира да буде у улози реализатора пројекта, у неким аспектима и код истог донатора као и Завод, потенцијално партнерство са овом организацијом у 2022. години биће остварено у складу са конкретном ситуацијом.

Канцеларија IUCN ECARO је у октобру 2020. године поднела предлог пројекта Америчкој агенцији за међународну развојну помоћ USAID. Уколико предлог пројекта буде прошао

даљу селекцију, биће дефинисан статус и улога Завода у њему у смислу нивоа партнерства на његовој имплементацији.

Сарадња са Светским фондом за природу (WWF)

Активности Светског фонда за природу у Србији покрива канцеларија „WWF Adria“ у Београду, са седиштем у Загребу. Сарадња са Светским фондом за природу одвијаће се пре свега на пословима промоције и заштите Резервата биосфере „Бачко Подунавље“.

Сарадња са организацијом EURONATUR

Дугогодишња сарадња Завода са организацијом „EURONATUR“, са седиштем у Немачкој, наставиће се и током 2022. године кроз:

- Активности у оквиру Мреже заштићених подручја у сливу реке Саве - SAVAPARKS NETWORK, чији је Завод члан;
- Учешће у припреми и реализацији заједничких пројеката са EURONATUR и у оквиру SAVAPARKS NETWORK;
- Размену искустава и информација.

Сарадња са Центром за еколошка истраживања Мађарске академије наука

Наставак сарадње на тему улоге традиционалног пашарења у очувању биолошке разноврсности Панонског региона, као и других тема из области заштите природе, кроз заједничке програмске и промотивне активности и учешће на скуповима у иностранству, као и заједничким теренским радом.

Сарадња са Републичким заводом за заштиту културно-историјског и природног наслеђа Републике Српске

У 2022. години наставиће се вишегодишња сарадња са Републичким заводом за заштиту културно-историјског и природног наслеђа Републике Српске са седиштем у Бања Луци. Основа сарадње су писмене иницијативе Републичког завода из Републике Српске из 2018. и 2020. године, везане за стручну помоћ у истраживању и заштити фауне птица Националног парка „Козара“ и Заштићеног станишта „Громижељ“, у функцији успешнијег праћења стања природних вредности и планирања / предузимања одговарајућих мера очувања станишта и врста. Планирано је неколико посета тим заштићеним подручјима у Републици Српској, уз тесну сарадњу са Републичким заводом из Бања Луке, као и посета подручју Подриња, које има велики утицај на Посавину и вредна заштићена подручја у том делу АПВ. Планира се помоћ на унапређењу заштите заштићених подручја „Громижељ“ код Бијељине и „Тишина“ код Шамца. Размотриће се могућност учешћа у заједничким пројектима, посебно везаним за успостављање еколошке мреже на подручју Републике Српске. Организоваће се и учешће на годишњим скуповима управљача заштићених подручја Републике Српске, као и посете другим заштићеним подручјима.

СПРОВОЂЕЊЕ МЕЂУНАРОДНИХ КОНВЕНЦИЈА И ПРОГРАМА

Активности на спровођењу Конвенције о заштити влажних станишта (Рамсарска конвенција)

Завод ће узети активно учешће у испуњавању нових РИС докумената (Ramsar Site Information Sheet), везаних за поједина Рамсарска подручја на територији АПВ, у сарадњи са надлежним Министарством. У фокусу ће бити подручја која су проглашена по тој конвенцији у другој половини 20. века (Обедска бара, Лудашко језеро и Стари Бегеј-Царска бара). Завод ће учествовати у организацији обележавања међународног дана Рамсарске конвенције, 2. фебруара, у сарадњи са бројним партнерима. Завод ће вршити промоцију и јачање свести јавности везано за вредности влажних подручја и неопходности њиховог очувања кроз сарадњу са бројним организацијама, институцијама и појединцима.

Активности на спровођењу Међународне конвенције о заштити европске дивље флоре и фауне и природних станишта (Бернска конвенција)

Завод је у претходном периоду био ангажован од стране Министарства заштите животне средине у активностима на спречавању илегалног убијања птица, нарочито тровања, у вези са чиме су развијене бројне препоруке, стратегије, партнерства и синергије на међународном нивоу. У 2022. години тај рад ће бити настављен, посебно имајући у виду пажњу секретаријата Бернске конвенције усмерену на органе и организације у Србији у вези реаговања у случајевима тровања дивљих птица. Представник Завода биће ангажован као члан Надзорног одбора пројекта BalkanDetoxLIFE (LIFE19 GIE/NL/001016) чија је главна тема наставак борбе против илегалног убијања животиња.

Активности на спровођењу Конвенције о заштити миграторних врста дивљих животиња (Бонска конвенција)

Завод је учествовао у активностима које се тичу приступања Меморандуму о разумевању за заштиту и управљање средњеевропске популације велике дропље (*Otis tarda*), будући да је РС приступила овом Меморандуму у оквиру Бонске конвенције. У 2022. години потребно је интензивирати активности унутар овог Меморандума, а у координацији са надлежним Министарством и управљачем СРП „Пашњаци велике дропље“, у циљу успешније заштите јединки велике дропље и њихових станишта значајних за репродукцију и исхрану. Посебан акценат ће бити стављен на унапређењу управљања подигнутом заштитном оградом за велику дропљу и стаништима унутар и око ње, као и на редукцији предатора велике дропље у заштићеном подручју.

Активности на спровођењу Међународне конвенције о трговини заштићеним врстама (CITES конвенција)

Завод је редовно учествовао у експертским радионицама организованим у склопу спровођења CITES конвенције у претходном програмском раздобљу. Очекује се наставак сарадње са овом канцеларијом у 2022. години, као у смислу поступања у случајевима спровођења CITES конвенције на националном нивоу, тако и у смислу сарадње на међународном нивоу са циљем боље опремљености, повећаног знања и адекватног реаговања у случајевима кршења конвенције и релевантне домаће легислативе.

Активности на спровођењу Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине (Архуска конвенција)

Архуска конвенција је усвојена 25.06.1998. године, на IV Конференцији „Животна средина за Европу“ у граду Архусу (Данска). Народна скупштина Републике Србије усвојила је Закон о потврђивању Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине (ратификована Архуска конвенција) 12. 05.2009. године („Сл. Гласник РС – Међународни уговори“, бр. 38/09). Одредбама члана 74. Устава Републике Србије („Сл. Гласник РС“, бр. 98/06), дефинисано је да свако има право на здраву животну средину и на благовремено и потпуно обавештавање о њеном стању, да је свако, а посебно Република Србија и аутономна покрајина, одговоран за заштиту животне средине, као и то да је свако дужан да чува и побољшава животну средину.

Као међународни инструмент заштите животне средине ова конвенција садржи три групе правила која се односе на: право грађана на доступност информација; право грађана да учествују у доношењу одлука о животној средини; права на правну заштиту случају када су претходна два права повређена.

У свом раду Завод активно примењује начела и принципе дефинисане Конвенцијом.

Спровођење правних тековина Европске уније у области животне средине и сарадња у оквиру преговарачког поглавља 27

Представници Завода ће узети активно учешће у радним групама на националном нивоу везаним за преговарачко поглавље 27, а пратиће и рад „Коалиције 27“ формиране од стране групе удружења грађана.

Међународна сарадња на програмима међународно значајних подручја (IBA, IPA и PVA)

Након издавања националне монографије о значајним подручјима за птице у Србији (2009), наставак сарадње са партнерством BirdLife International, током 2022. године ићи ће у правцу примене нове (четврте) фазе мреже IBA подручја у Србији, која је озваничена од стране BirdLife International у октобру 2020. године. У односу на IPA и PVA подручја на територији АПВ, радиће се на њиховом очувању, уз одговарајући мониторинг, уз евентуално покретање поступка ревизију њихових граница.

ПРОГРАМ УНЕСКО „ЧОВЕК И БИОСФЕРА“ (МАВ)

РЕЗЕРВАТ БИОСФЕРЕ “МУРА-ДРАВА-ДУНАВ У ПЕТ ДРЖАВА”

Резерват биосфере „Мура-Драва-Дунав у пет држава“ проглашен је одлуком Унеска 15.9.2021. године. Предлагач номинације из РС је Министарство заштите животне средине, а она је израђена уз подршку и помоћ Националне комисије Републике Србије за сарадњу са УНЕСКО, Националног МАВ комитета и Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине. Завод ће у 2022. години узети учешћа у

реализацији активности везаних за Прекогранични резерват биосфере у координацији са Министарством заштите животне средине.

КУЛТУРНИ ПРЕДЕО БАЧА

Активности везане за израду номинационог досије Културног предела Бача биће настављене и у наредном периоду. Иако је у Министарство културе послат документ за номинацију Културног предела Бача за упис на Листу Светске баштине рад ће се наставити у циљу комплетирања овог документа који званично треба предати до краја јануара 2022. године. Након тога Завод ће наставити са учешћем у активностима Фондације за управљање културним пределом Бача, Управном одбору Фондације, научним скуповима везаним за тему културног предела Бача и у многим другим планираним активностима.

РЕЗЕРВАТ БИОСФЕРЕ “БАЧКО ПОДУНАВЉЕ”

Табела 16. Индикатори активности и носиоци посла.

Индикатор активности	Носиоци посла
Број реализованих активности у Резервату биосфере „Бачко Подунавље“	Сарадници унутрашњих организационих јединица: <ul style="list-style-type: none"> - Одељење за стручне послове и пројектне активности - Остали сарадници у зависности од пројекта

Мисија и визија: Приликом уписа Резервата биосфере “Бачко Подунавље” (у даљем тексту: РББП) на Светску листу резервата биосфере 2017. године, Завод се као координатор обавезао да ће радити на имплементацији свих његових функција и да ће помоћи да локалне заједнице искористе РББП као шансу за одживи развој.

Кључна мисија Завода је да кроз своју основу делатност, сарадњу са управљачима заштићених подручја у РББП, удружењима грађана и јединицама локалне самоуправе, развије пројекте на свим нивоима и подигне препознатљивост и видљивост РББП и стави његове функције и потенцијал, кроз одрживе активности, свима на располагање.

Визија за имплементацију три функције РББП:

- валоризација и заштита природних вредности, посебно биодиверзитета; интеграција функцију заштите у развојне програме; развој интегралног управљања водама;
- одрживи развој кроз развијање руралног туризма, брендирање производа, повећање животног стандарда локалних заједница, спровођење пројеката и обезбеђивање финансија за реализацију иновативних решења;
- логистичка подршка кроз едукацију, радионице, промоцију, организовање мреже едукативних центара; прекогранично и локално секторско умрежавање; стварање јединствене базе података; размену знања и искустава међу сеоским срединама.

АКТИВНОСТИ У РЕЗЕРВАТУ БИОСФЕРЕ „БАЧКО ПОДУНАВЉЕ“

Током 2022. године Завод ће у РПБП реализовати пре свега активности у оквиру имплементације пројекта LifelineMDD, које укључују студије дистрибуције шест кључних врста птица везаних за речну динамику, рестаурацију локалитета Ловренац, одржавање радионице на тему размене искустава у вези са пројектима ревитализације влажних станишта и др.

ПОВЕЋАЊЕ ВИДЉИВОСТИ И НИВОА ИНФОРМИСАНОСТИ

Повећање видљивости РББП на локалном, националном и међународном нивоу један је од важних циљева његовог функционисања, јер без добре видљивости његов потенцијал ће остати неискоришћен.

ИСТИЦАЊЕ ЗНАЧАЈА И ПОДИЗАЊЕ КАПАЦИТЕТА ФУНКЦИЈЕ ЗАШТИТЕ

Резерват се заснива на функцији заштите, која обухвата очување генетских ресурса, врста, екосистема и предела; функцији развоја, која се односи на омогућавање одрживог економског и друштвеног развоја и функцију подршке, која обухвата демонстрационе пројекте, обуку и образовање из области животне средине, те истраживања која су повезана са локалним, националним и глобалним питањима заштите и одрживог развоја. Свака од поменутих функција је значајна карика која чини нераскидиви ланац одрживог функционисања Резервата. Из тог разлога је неопходно континуирано истицати и подизати капацитете све три функције Резервата у циљу постизања њиховог максималног ефекта.

УКЉУЧИВАЊЕ ШИРЕ ЛОКАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ У ФУНКЦИОНИСАЊЕ И УПРАВЉАЊЕ

Координациони савет РББП основан је 24. 01. 2018. Године, ради укључивања заинтересованих страна у планирање и управљање. Представља извршно тело које је одговорно за целокупно планирање и управљање. Чланство обухвата председавајућег и 17 представника главних заинтересованих страна испред цивилног сектора, јединица локалних самоуправа, заштићених подручја, академске заједнице и приватног сектора. Почетни задаци Координационог света су били да: а) развије дугорочну визију за РББП која је заједничка за већину заинтересованих страна; б) преиспита постојећи план управљања СРП „Горње Подунавље“ у циљу додавања дела који се бави Резерватом биосфере. Од проглашења РББП 2017. године, формиран је форум заинтересованих страна општине Бачка Паланка и Парка природе “Тиквара”. Неопходно је да се у 2022. години одржи једна седница Савета.

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ПОСТОЈЕЋИХ ПЛАНОВА УПРАВЉАЊА ЗАШТИЋЕНИХ ПОДРУЧЈА

Израдом средњорочног програма управљања за РББП уочена је потреба прилагођавања постојећих планова управљања заштићеним подручјима, како би се створила снажнија и боље функционална мрежа заштићених подручја. Прилагођавање је потребно урадити приликом њихове ревизије или нове израде, како би се остварио бољи проток информација између управљача заштићених подручја, што би као резултат имало синергију и успешнију имплементацију све три функције РББП.

Ц) ПРОМОТИВНО-ЕДУКАТИВНА ДЕЛАТНОСТ

Активности Завода везане за промотивно-едукативну делатност, током 2022. године биће усмерене ка јачању присуства у јавности, уз развој промотивних и едукативних садржаја у функцији јачања свести шире јавности о потреби заштите природе и њеног мудрог и одрживог коришћења. Јавност ће бити правовремено и објективно информисана о пословима заштите природе и стању природних вредности у АПВ, уз отворену, активну и двосмерну комуникацију са заинтересованим странама.

Како би се обезбедила подршка заинтересоване јавности за послове Завода на заштити природе, у планирању активности у области промоције и едукације у 2022. години полази се од основних програмских циљева и задатака. Посебна пажња посветиће се изложбеном простору Завода, са сталном поставком и повременим тематским изложбама, док ће интензитет посета зависити од развоја ситуације са пандемијом вируса Covid-19.

ПРОМОТИВНА ДЕЛАТНОСТ

Табела 17. Индикатори активности и носиоци посла.

Индикатори активности	Носиоци посла
Број постављених информација о активностима Завода на сајту и друштвеним мрежама	Сарадници унутрашњих организационих јединица: <ul style="list-style-type: none"> - Одељење за правно финансијске и опште послове - сарадници других одељења у зависности од врсте активности
Број наступа у медијима	
Број обележених значајних датума у области заштите природе и животне средине	
Број снимљених кратких документарних филмова о активностима Завода	
Број учешћа на сајамским и другим манифестацијама	

Завод ће организовати или учествовати у реализацији различитих манифестација и акција, промоција, изложби, предавања и других врста активности, којима се промовишу вредности природне баштине и неопходност очувања природе. У том циљу Завод ће радити на јачању партнерске сарадње са заинтересованим странама.

Завод ће организовати јавне презентације студија заштите подручја, публикација, филмске продукције, штампаних и електронских издања. Учествоваће у организацији и реализацији различитих манифестација. Промовисаће активности на збрињавању строго заштићених и заштићених јединки дивљих животиња, као и резултате пројеката и других активности Завода који се тичу заштите биолошке разноврсности и геонаслеђа. Јавне презентације ће се организовати у просторијама Завода, у јединицама локалних самоуправа и код управљача заштићених подручја.

У специфичним околностима услед пандемије вируса Ковид 19 Завод ће радити на даљем развијању презентације својих промотивних активности на интернету. У 2022. години вршиће се ажурирање и осавременјевање интернет странице Завода и обезбедити још активније присуство на друштвеним мрежама.

Припрема штампаних издања Завода:

- Заштићени паркови Србије у коиздаваштву са Заводом за заштиту природе Србије;
- Брошура/књига о хербару;
- Књига степски соко.

Обележавање значајних датума из области заштите природе и животне средине

Завод ће током 2022. године учествовати у обележавању значајних датума из области заштите природе и животне средине. Обележавање тих датума Завод ће реализовати одржавањем презентација, промоција, образовних и едукативних скупова, самостално или у сарадњи са другим заинтересованим странама. Акцентат ће бити стављен на обележавање следећих значајних датума:

- 2. фебруар: Дан влажних подручја (Рамсарски дан);
- 3. март: Дан дивљих врста;
- 1. април: Дан Покрајинског завода за заштиту природе;
- 11. април: Дан заштите природе;
- 22. април: Дан Земље;
- 22. мај: Дан биодиверзитета;
- 24. мај: Европски дан паркова (заштићених подручја);
- 1. јун: Дан Саве;
- 5. јун: Дан заштите животне средине;
- 29. јун: Дан Дунава;
- 14. јул: Дан Европског Амазона (Резерват биосфере „Бачко Подунавље“);
- Дан заштите слепих мишева, последњи викенд у августу
- 18. септембар: Дан геолога;
- Дечја недеља, прва недеља октобра,
- 6. октобар: Дан станишта;

У сарадњи са Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине као и управљачима заштићених подручја, локалним самоуправама и цивилним сектором, Завод планира да организује више једнодневних манифестација под називом „Радни дан за природу“, у заштићеним природним добрима АПВ, у циљу унапређења природних вредности, ревитализације угрожених станишта и помоћи ретким врстама. Неки од еколошких датума ће бити обележени радно.

Филмска продукција Завода

Завод ће учествовати у снимању документарних кратких филмова и аудио-видео форми, ради промовисања заштићених природних добара АПВ, радних акција за природу, рада на активној заштити природних станишта и ретких и угрожених врста, као и акција збрињавања строго заштићених и заштићених јединки дивљих животиња.

Сајамске манифестације

Завод ће у складу са могућностима учествовати на сајамским манифестацијама (пре свега на Новосадском сајму), које се тичу заштите природе и животне средине, у сарадњи са Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине и другим партнерима. Такође ће по потреби и могућностима узети учешће и на другим сајмовима, кроз присуство представника Завода на различитим предавањима, промоцијама и сличним догађајима.

Изложбе природњачких фотографија, слика, уметничких предмета и приватних збирки стена, минерала и фосила

Организоваће се више изложби природњачке фотографије, аутора из земље и иностранства, као и више уметничких изложби слика, графика или уметничких предмета, аутора чије су теме и материјали из природе. Одржаваће се традиционална годишња изложба из приватних збирки „Стене, минерали, накит“, у сарадњи са члановима друштва „ГЕО-ПАН“. Наставиће се традиционална сарадња са Ликовном радионицом ПУ „Радосно детињство“ из Новог Сада, Центром за ликовно васпитање деце Нови Сад.

Друге промотивне манифестације

Завод ће, као и претходних година, учествовати у реализацији програма традиционалних промотивних манифестација као што су „Новосадско пролеће“, „Вршачки природњачки дани“ итд. Посебно треба издвојити Дечију недељу – прва недеља октобра, када се за малишане са територије АПВ и целе Србије, укључујући ПУ „Радосно детињство“ организује обилазак природњачке збирке и други пригодни садржаји из области заштите природе, укључујући и пројекције еколошких филмова у просторијама Завода.

Завод ће наставити да учествује у реализацији највеће националне музејске манифестације „Музеји за 10“, којом се обележавају Национална недеља музеја, Међународни дан музеја и Евроска ноћ музеја, приказујући садржаје и организујући активности заштите природе усклађене са основном темом манифестације.

Подршка удружењима грађана

Завод ће подржавати манифестације и програме еколошких и студентских организација. Од посебног је значаја издвојити подршку Младим истраживачима Србије и Волонтерском сервису Србије при организацији међународних волонтерских радних кампова у заштићеним подручјима Војводине (нпр. вишедеценијски волонтерски радни камп на Обедској бари „Повратак Ибиса“).

Сарадња са медијима

Стручно особље ће у 2022. години наставити да промовише и презентује рад Завода кроз медије. Планирају се наступи у различитим медијима: телевизија, радио, штампани

медији, као и на интернет порталима и мрежама. Завод ће најновије вести из делокруга свога рада и заштите природе у АПВ објављивати на својој интернет страници (www.pzzp.rs) и на друштвеним мрежама: Фејсбук, Инстаграм и Твитер, као и на јутјуб каналу. Полазећи од чињенице да медији имају кључну улогу у формирању јавног мњења, односно става јавности по питању заштите животне средине и природе, Завод ће предузимати активности на развијању конструктивног, сарадничког и активног односа са медијима. Завод ће благовремено прослеђивати информације медијима непосредним учешћем у ТВ и радио емисијама и сарадњом са електронским и писаним медијима.

Завод ће правремено најављивати промотивне активности и догађаје везане за заштиту природе из свог делокруга рада на интернет страници и друштвеним мрежама. Поред тога, самостално, или у сарадњи са надлежним секретеријатима и министарством, као и другим секторским институцијама или међународним организацијама, Завод ће едуковати новинаре који прате сектор заштите природе.

ЕДУКАТИВНА ДЕЛАТНОСТ

Едукативно-образовне активности и програми биће реализовани у складу са постављеним циљевима Завода везаним за заштиту природе, уз унапређивање знања и вештина. Активностима ће бити обухваћене различите групе јавности заинтересоване за учешће у очувању и развоју природе. Образовни програми ће бити комплементарни са другим стручним активностима Завода и у складу са актуелним задацима у заштити природе и реализоваће се у сарадњи са релевантним институцијама и организацијама.

Табела 18. Индикатори активности и носиоци посла.

Индикатори активности	Носиоци посла
Број посетилаца природњачке изложбе у згради Завода	Сарадници унутрашњих организационих јединица: <ul style="list-style-type: none"> - Одељење за правно финансијске и опште послове - Одељење за стручне послове и пројектне активности И остали сарадници у зависности од пројекта
Број одржаних тематских изложби	
Број одржаних предавања и презентација	

Завод ће наставити са својим редовним едукативним активностима и пријемом деце и осталих посетилаца на Природњачкој изложби Завода у 2022. години, у зависности са развојем ситуације везаном за пандемију Covid 19 вируса. Очекује се да ће изложбу обићи око 10.000 посетилаца, деце и других социјално осетљивих група из целе Србије и региона, али и учесника саветовања, семинара, тематских изложби, пројекција филмова, предавања, презентација, које ће бити периодично одржаване у Заводу. Планира се одржавање више тематских изложби са пратећим активностима у изложбеном простору Завода.

Наставиће се са стручном праксом за студенте Универзитета из Новог Сада, Београда и Крагујевца. Завод ће наставити да сарађује са више факултета, кроз држање стручних

предавања и праксе студентима ПМФ Нови Сад (Департман за биологију и екологију, Департман за географију, туризмологију и хотелијерство), Правног факултета (Правна клиника за заштиту животне средине), Факултета техничких наука - смер Заштита животне средине и Факултета спорта и физичког васпитања Нови Сад.

Програми за управљаче заштићених подручја Војводине

Посебна пажња биће посвећена примерима добре праксе и обуци о начинима управљања заштићеним подручјима. Више стручних сарадника Завода је током последњих година имало прилику да се упозна са начином заштите природе у различитим земљама Европе. Та искуства ће бити пренета управљачима у АПВ. У циљу установљавања стручних кадрова за заштиту и управљање природним добрима, неопходно је подржати програме обуке чувара заштићених подручја.

Програми за представнике локалних самоуправа, кориснике заштићених подручја и локално становништво

У плану су кратки тематски програми за представнике локалних самоуправа које се налазе унутар или по ободима заштићених подручја. Теме едукације ће бити везане за област управљања и мудрог коришћења ресурса заштићених подручја.

ПРИРОДЊАЧКА ИЗЛОЖБА И ЗБИРКА

Табела 19. Индикатори активности и носиоци посла.

Индикатор активности	Носиоци посла
Број приновљених експоната и екзиката	Сарадници унутрашњих организационих јединица: <ul style="list-style-type: none"> - Одељење за правно финансијске и опште послове - Одељење за стручне послове и пројектне активности И остали сарадници у зависности од пројекта

У 2022. години, биће одржавана и унапређена стална изложбена поставка и постојеће музејске збирке. У претходном периоду урађен је Пројекат ентеријера нове изложбене поставке Завода, којим се предлаже ново визуелно - технолошко обликовање изложбеног простора у складу са савременим принципима изложбено- сценског дизајна и технологија. У 2019. години у делу изложбеног простора отворен је сегмент изложбене поставке под називом „Школа на реци“, резултат реализованог пројекта „соор МДД“, у оквиру Дунавског транснационалног програма ЕУ. У 2022. години планиране су активности на чишћењу и освежавању експоната изложених на сталној поставци, као и замена оштећених експоната у диорамама са новим. Завод ће у 2022. години радити на затаварању велике диораме тако што ће се застаклити предња страна, и увешће се додатна расвета. План је да се заштите и крупни експонати: медвед, моруна и белоглави

суп, за које ће се посебно направити наменске кутије од плексигласа. Затварањем експоната спречава се могућност од напада разних паразита, као и могућност физичког контакта од стране посетилаца.

Излагачка активност одвијаће се као и претходних година, у складу са могућностима. Наставиће се сарадња са другим установама, организацијама и појединцима који су у досадашњем периоду користили изложбени простор Завода.

Завод ће наставити рад на чувању и унапређивању природњачких збирки, смештених у наменски изграђеним депоима. Током теренских активности вршиће се прикупљање материјала за попуну природњачких збирки, који ће на прописан начин бити обрађен и заштићен. Процењује се да ће одређени број примерака бити добијен од сарадника на терену (управљачи, шумари, ловци, риболовци, представници удружења грађана и љубитељи природе). Вршиће се преглед појединих збирки ради ревизије таксономског статуса и провере тачности података о музејском примерку. Просторије где су збирке смештене третираће се одговарајућим хемијским препаратима, како би се спречило оштећивање збирки (поступак дезинсекције, дезинфекције и фумигације депоа, лабораторија, радионица и приземних ходника).

САРАДЊА СА ИНСТИТУЦИЈАМА, ОРГАНИЗАЦИЈАМА И АСОЦИЈАЦИЈАМА У СРБИЈИ

Завод ће током 2022. године наставити сарадњу са бројним државним институцијама, пре свега са Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине и Заводом за урбанизам Војводине, као и са Заводом за заштиту природе Србије, Министарством заштите животне средине, Градском управом за заштиту животне средине Града Новог Сада, као и са другим локалним самоуправама на територији АПВ.

Наставиће се сарадња са стручним и научним институцијама, удружењима цивилног сектора која се баве животном средином, као и другим заинтересованим субјектима.

Посебно ће се обратити пажња унапређењу сарадње са управљачима заштићених подручја на територији АПВ, нарочито онима који управљају подручјима од посебног националног и међународног значаја. Управљачима ће се помагати у реализацији активности и пројеката на очувању и унапређењу природних вредности.

Табела 20. Индикатори активности и носиоци посла.

Индикатор активности	Носиоци посла
Број институција, организација и асоцијација са којима је остварена сарадња	Сарадници свих унутрашњих организационих јединица Завода

Осим горе поменутих, посебно се у наставку наглашава сарадња са следећим партнерима:

МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ

Покрајински завод за заштиту природе и Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Управа за пољопривредно земљиште наставиће сарадњу и у 2022. години на основу споразума из 2021. године. Радиће се на унапређењу дигиталних апликација од значаја за уређење, заштиту и коришћење пољопривредног земљишта у државној својини, а посебно за спровођење поступка давања у закуп и на коришћење пољопривредног земљишта у државној својини и за успостављање режима заштите на заштићеним подручјима.

ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ

Покрајински завод за заштиту споменика културе координира активности везане за уписивање културног предела Бача са окружењем на UNESCO Листу Светске природне и културне баштине. Ангажовани су Покрајински секретаријат за културу, јавно информисање и односе са верским заједницама, Покрајински завод за заштиту споменика културе и Завод учествују у процесу номинације "Културни предео Бача" кроз процесе истраживања, мере заштите и популаризацију културног предела.

ПОЉОПРИВРЕДНИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У НОВОМ САДУ

На основу заједнички утврђених интереса Завода и Пољопривредног факултета Универзитета у Новом Саду - Департмана за уређење вода, наставиће се сарадња у 2022. години, која подразумева размену искустава на пољу научних и стручних информација и литературе, рад на пројектима везаним за заштиту и очување природних добара и природе, учешће на научним и стручним скуповима, као и друге активности од заједничког интереса.

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

Покрајински завод за заштиту природе и Природно-математички факултет, Универзитета у Крагујевцу, на основу уговора од 2021. – 2023. године, наставиће сарадњу у смислу размене искустава на пољу научних и стручних информација и литературе, рад на пројектима везаним за заштиту и очување природних добара и природе, учешће на научним и стручним скуповима, као и друге активности од заједничког интереса.

ИНСТИТУТ ЗА ПРОУЧАВАЊЕ ЛЕКОВИТОГ БИЉА „ДР ЈОСИФ ПАНЧИЋ“

Сврха је развијање сарадње у области заштите и одржања генофонда угрожених лековитих и ароматичних биљних (ЛАБ) врста са стаништем на подручју Војводине, која је од заједничког интереса за Институт и Завод.

Развој и спровођење активности реализоваће се договорно и по могућству заједничким учешћем Института и Завода, на следеће начине: учешћем у активностима на научно-истраживачкој и стручној проблематици заштите угрожених ЛАБ врста; учешћем у обради и публиковању резултата заједничких истраживања; учешћем у организацији заједничких научних и стручних манифестација из дате области; учешћем у припреми и у раду на пројектима из дате области.

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ, АКАДЕМИЈА УМЕТНОСТИ

Сарадња између Покрајинског завода и Академије уметности у Новом Саду усмерна је на област образовања и стручног усавршавања конзерватора. Сарадња ће се одвијати кроз подршку у реализацији практичног дела наставе, као и реализацији стручне праксе студената и стручну подршку у изради мастер радова који као тему имају предмете који се могу повезати са активностима Покрајинског завода за заштиту природе.

УПРАВА ЗА ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ

У оквиру развоја међуинституционалне сарадње, а након размотрених потреба и могућности, склопљен је Споразум о сарадњи (број 04028-2049 од 07.07.2021. године) између Завода и Управе за пољопривредно земљиште. Споразум дефинише оквир који омогућује савремен начин размене података и доприноси остваривању циљева у заштити природе и од значаја за уређење, заштиту и коришћење пољопривредног земљишта у државној својини, а посебно за спровођење поступка давања у закуп и на коришћење пољопривредног земљишта у државној својини. Поштујући споразум, од Завода према Управи пружени су просторни подаци о заштићеним подручјима (заштићеним актом и у поступку заштите) и стаништима строго заштићених и заштићених дивљих врста, док су од Управе према Заводу пружени просторни подаци о издатим/за издавање и датим на коришћење пољопривредно земљиште у државној својини.

ЕЛЕКТРОМРЕЖА СРБИЈЕ (ЕМС)

У складу са заједничким активностима оствареним у претходној деценији, Завод планира наставак стратешке сарадње са ЕМС, пре свега кроз реализацију Споразума о сарадњи којим се омогућава постављање нових металних (алуминијумских) кутија за гнежђење степског сокола (*Falco cherrug*) на високонапонске далеководе тима „јела „ и „портал“, на подручју АПВ. Други важан сегмент сарадње је одржавање и санирање раније постављених 100 дрвених платформи за гнежђење степског сокола, као и 30 алуминијумских кутија, пре свега кроз њихово додатно учвршћивање на стубовима далековода уколико је потребно и кроз постављање прикладне подлоге – итисона и досипање шљунка на дно кутије. У 2022. години потребно је обилазити сва вештачки постављена гнезда на далеководима и пратити заузетост од стране степског сокола и успешност репродукције, што је дефинисано у овом програму у поглављу везаном за мониторинг. Резултати ће се користити за вредновање ефикасности предузетих мера активне заштите, као и за издавање решења о условима заштите природе за подизање нових ветропаркова, соларних паркова, реконструкцију и одржавање далековода, као и за друге намене. Током реализације активности пратиће се стање и других значајних врста које користе далеководе (соко ластавичар *Falco subbuteo*, ветрушка *Falco tinnunculus*, мишар *Buteo buteo* и гавран *Corvus corax*). Активности ће се реализовати у тесној сарадњи са ЕМС и Друштвом за заштиту и проучавање птица Србије, у складу са потписаним документом „Споразумом о сарадњи на реализацији заштите степског сокола“, за период 2020-2023. године.

ЈВП „Воде Војводине“

Према потписаном споразуму из 2021. године, ЈВП „Воде Војводине“ и Завод ће остварити сарадњу кроз размену података у циљу ефикаснијег обављања послова из делатности Споразумних страна, а посебно за спровођење радова и активности на управљању водама усклађених са мерама очувања природних вредности посебно заштићених подручја и еколошке мреже, сарадњу на националном и међународном нивоу, као и на ефикаснијем управљању водама и одржавању и управљању водним објектима са циљем очувања биолошке разноврсности.

ПОКРЕТ ГОРАНА СРЕМСКЕ МИТРОВИЦЕ

Покрајински завод за заштиту природе на основу споразума из 2021. године је успоставио сарадњу са Покретом горана Сремске Митровице на пољу унапређења мониторинга биодиверзитета у заштићеним природним подручјима, коришћењем развијеног система за мониторинг – Водича за мониторинг биодиверзитета. Завод ће у будућем периоду управљачима заштићених природних добара на подручју Војводине препоручивати коришћење Водича за основни мониторинг биодиверзитета.

ВЕТЕРИНАРСКА АМБУЛАНТА „ДАРВИН“

Покрајински завод за заштиту природе и ВА „Дарвин“ наставиће сарадњу у 2022. години у циљу реализације заједничких активности на пољу заштите и добробити строго заштићених и заштићених врста дивљих животиња, са акцентом на хитне интервенције у смислу санирања повреда и лечења, дијагностике и хируршких интервенција.

ЗОО ВРТ ПАЛИЋ

Наставак континуиране сарадње на збрињавању живих јединки строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња, којима је неопходна одговарајућа нега и надзор.

НАУЧНИ ИНСТИТУТ ЗА ВЕТЕРИНАРСТВО – НОВИ САД И ФАКУЛТЕТ ВЕТЕРИНАРСКЕ МЕДИЦИНЕ - БЕОГРАД

Наставиће се сарадња на анализи лешева строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња, ради утврђивања узрока угинућа, што је од посебног значаја за даље поступање у поступку откривања прекршилаца. Прикупљаће се и брисеви са живих јединки строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња, које буду у поступку збрињавања, а за потребе вирусолошких анализа.

УДРУЖЕЊА ЦИВИЛНОГ СЕКТОРА У ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ

Завод ће дати подршку и учествовати у програмима и активностима еколошких и студентских удружења, као што су: Друштво за заштиту и проучавање птица Србије, Покретом горана Војводине, ГИД „Бранислав Букуров“, Млади истраживачи Србије, Волонтерски Сервис Србије, Удружења „Распустилиште“, „ГЕА“ из Вршца, Еколошко удружење „Arkus“ из Бачке Тополе, Удружење љубитеља природе „Riparia“ из Суботице, Еко друштво „Protego“ Суботица, Удружења грађана „Зелени поглед“ из Купинова, Удружење грађана „Подунав“, као и других организација које се баве заштитом природе.

III ПРАТЕЋА ДЕЛАТНОСТ

A) ПРАВНИ, ПЕРСОНАЛНИ И ОПШТИ ПОСЛОВИ

У оквиру Одељења за правне и финансијске послове Завода у програмском периоду реализоваће се задаци и послови који проистичу из одредаба Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/2009, 88/2010 и 91/2010 - исправка, 14/2016, 95/2018 – други закон и 71/2021), Покрајинске скупштинске одлуке о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе (“Службени лист АПВ”, бр. 2/2010 и 23/2018), Статута Покрајинског завода за заштиту природе („Службени лист АПВ”, бр. 9/2010, 22/2018, 48/2018 и 40/2021) као и других законских и подзаконских аката који регулишу рад установа као што је Завод, односно у складу са прописима о јавним службама.

Значајне активности одвијаће се у поступку имплементације одредаба ратификованих међународних конвенција у акта која доноси Завод.

Непосредно ће се ангажовати на израдама студија заштите (са правног аспекта - управљање и сл.), на изради општинских аката и појединачних управних аката из надлежности Завода (мишљења, стручних основа о условима и мерама заштите природе, уговори и споразуми о сарадњи са факултетима, институтима и другим правним и физичким лицима и др.), као и на изради аката у процесу спровођења домаћих и међународних пројеката.

Истовремено обављаће се послови који се односе на персоналне послове, послови везани за радно-правни статус запослених, финансијско- рачуноводствене послове, послови израде писаних правилника и интерних процедура у оквиру финансијског управљања и контроле, рада освих организационих јединица и рада Завода, послови јавних набавки и послови везани за финансијско-материјално пословање Завода, послови информационог система, послови едукације, односа са јавношћу – маркетинга, промоције и доступности информација од јавног значаја, као и послови библиотеке делатности.

Обављаће се послови безбедности здравља на раду, противпожарне заштите и канцеларијског пословања, као и послови магацинског пословања.

Припремаће се материјал за седнице Управног и Надзорног одбора Завода и сва акта која доноси Управни одбор и директор, у поступку извршавања својих права и обавеза.

ПЛАН ЈАЧАЊА КАДРОВСКИХ КАПАЦИТЕТА И ПРОГРАМ УСАВРШАВЊА КАДРОВА

Покрајинском скупштинском одлуком о буџету АПВ за 2022. годину („Сл. лист АПВ” бр. 54/2021), Покрајинском заводу за заштиту природе одобрено је укупно 48 радних места од којих је 1 именовано лице и 47 радних места на неодређено време.

У 2022. години, имајући у виду свеобухватност делатности Завода, честе ургентности извршавања обавеза, а како би реализација послова била професионална, ефикасна и стручна, одобрено је већи број радних места, односно могућност запослења више извршилаца за једно радно место.

За наредну годину, планирано је да се попуне додатна три (3) радна места и једно (1) упражњено, и то:

- сарадника струке просторног планера, с обзиром на велики број захтева за издавање услова и мера за просторно планску документацију, чије одсуство, је кроз рад у протеклом периоду представљало отежавајућу околност.
- стручну особу, биолошке струке са познавањем информационих технологија, администратора података, који ће се бавити системским уносом података, сређивањем базе података о врстама и производњом просторних података (дигиталне геореференциране границе заштите природе, геобаза и метаподаци), и која ће координисати активности Завода везане за националну инфраструктуру просторних података са другим институцијама, пре свега са Заводом за заштиту природе Србије.
- Стручни сардници посебних профила у зависности од потреба, ради стручне и ефикасне реализације посла из надлежности Завода.

С обзиром на активности везане за процес прикључивања ЕУ и процењене обавезе на идентификацији и каснијем праћењу и очувању мреже NATURA 2000, као и обавезе које процес прикључивања ЕУ успоставља у области финансија и права, потребно је обезбедити стално стручно јачање кадрова. Завод ће тиме лакше испунити наведене обавезе везане за очување и унапређења природне баштине и за друге аспекте рада Завода.

УЧЕШЋЕ ЗАВОДА У УСПОСТАВЉАЊУ ЗАКОНСКЕ РЕГУЛАТИВЕ:

На позив надлежних органа, Завод ће учествовати у изради законских и подзаконских аката из области заштите природе кроз именовање сарадника у посебним радним групама и комисијама, обављати све послове везане за статусна питања Завода као и послове везане за извршавање управних овлашћења и реализацију годишњег програма заштите.

Иако, сагласно одредбама цитираног Закона, предлоге аката за стављање под заштиту припремају надлежне службе републичких, покрајинских и органа локалне самоуправе, Завод ће бити непосредно укључен у израду предметних аката, у виду помоћи кроз давање сугестија на мишљења заинтересованих страна и на јавним расправама приликом проглашења заштићених подручја, а најпре, органима локалне самоуправе.

По питању правних и општих послова, пружаће се стручна помоћ управљачима заштићених природних добара, органима локалне самоуправе, удружењима грађана, групама грађана и појединцима у вези са применом одредаба Закона о заштити природе и других подзаконских аката.

У оквиру општих послова водиће се регистар заштићених природних добара на територији АПВ. Послови вођења регистра обухватају вођење базе података у области заштите природе као дела јединственог информационог система као и издавање извода (података) из овог регистра заинтересованим странама у складу са позитивним прописима.

ПРОГРАМИ УСАВРШАВАЊА КАДРОВА ЗАВОДА:

Запослени у Заводу ће у оквиру неопходног стручног усавршавања, у области професионалног ангажовања, а у складу са могућностима, учествовати на домаћим и међународним научним и стручним скуповима, семинарима, радионицима и обукама, у

земљи и иностранству. Посебне обуке, односиће се ангажовање на обукама у организацији Националне академије за јавну управу.

БИБЛИОТЕЧКА ДЕЛАТНОСТ

У склопу свог рада Завод поседује библиотеку која подржава унапређење образовног, истраживачког, стручног и научног рада запослених, студената, наставника и истраживача.

У оквиру библиотеке Завода а сходно Закону о библиотечко – информационој делатности („Службени гласник РС”, бр. 52/2011). Завод врши прикупљање, обраду, заштиту, чување, представљање и давање на коришћење библиотечке грађе и извора, а у циљу ширења знања, слободног приступа информацијама од јавног значаја и промоције заштите природе.

У својој библиотечко-информационој грађи и изворима, Завод поседује око 4.405 различитих штампаних издања, преко 520 наслова часописа са по више стотина издатих бројева, и 135 медија различитих носача аудио – видео садржаја. Наведени садржаји су из области заштите природе и области непосредно везаних за заштиту природе.

У наредном периоду Завод ће наставити рад на дигитализацији и осавремењавању рада, као и повећању обима библиотечке грађе у складу са Законом.

Б) ИНТЕГРАЛНИ ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ (иИС) ЗАВОДА И УНАПРЕЂЕЊЕ ТЕХНИЧКИХ МОГУЋНОСТИ И ОПРЕМЉЕНОСТИ

Програмске активности везане за интегрални Информациони систем (иИС) Завода обухватају скуп активности над хардвером, системом на оперативном и апликативном нивоу, комуникационом инфраструктуром, модулима информационог систем (ИС) Завода и GIS подсистему и електронском комуникацијом. Условљене су, планиране и прилагођене основној делатности Завода. Оне се планирају и спроводе у циљу очувања постигнутог и унапређења нивоа аутоматизације пословних процеса, дигитализације и систематизације података, те обраде, анализе и међуинституционалне размене истих.

Већи део програмских активности у Заводу је аутоматизован кроз иИС. Архитектура система је сервер-клијент, модулари информациони систем (ИС), GIS подсистем, повезани у функционалну целину иИС, са дељеним ресурсима. Системски, безбедносни и процеси иИС се реализују путем 3 физичка и 2 виртуелна сервера, старости 11, 8 и 6 година. За стабилан рад је неопходно заменити Дата сервер (руковање подацима) и домен контролер (организација повезаног аутоматизованог система) сервер.

Централни део иИС-а је смештен у серверску собу, обезбеђену од физичких неповољних утицаја. Клијентски део чини 49 радних станица (рачунари), лаптопови, таблети, ГПС уређаји, штампачи, скенери, копири, плотер (није у власништву Завода), пројектори, фотоапарати. Већина периферних уређаја су дељени (мрежни) ресурси. Око 25 % рачунарске опреме је ван амортизационог периода. Обезбеђени су лиценцирани оперативни системи, системски софтвер и програми за рад.

Сталну интернет везу Завод остварује преко оптичког проводника. У оквиру сарадње са изабраним провајдером постављена је телекомуникациона опрема у простору природњачке изложбе за пружање услуге посетиоцима кроз бежични приступ интернету. Локална рачуарска мрежа је проширена бежичним сегментом, са шест приступних тачака које покривају простор пословне зграде.

Одржавање оптималног нивоа безбедности ИИС кроз администрирање и одржавање заштитног зида (Firewall-а), антивирусне заштите, израде копије података, обуку корисника, оптимизацију безбедносних протокола и друге активности. Планиране су активности у оквиру усклађивања са законским обавезама Завода из области безбедности информација, а у складу са капацитетом Завода.

Администрирање и анализа информационо-комуникационог система (ИКТ) Завода, на системском нивоу: оптимизација и отклањање уочених проблема у раду серверских капацитета Завода (AD, DNS, Data сервер, ГИС сервер, WSUS, backup/replace систем, Firewall, ...), комуникационих (локална рачуарска мрежа, интернет линк, тунелизован линк за рад „на даљину“, систем за електронску пошту и др.) и клијентских капацитета (десктоп радне станице, преносни уређаји и периферна опрема).

Анализа стања серверских капацитета и локалне рачуарске мреже, са једне стране и потреба у обављању основне делатности и размене података са другим институцијама и организацијама у складу са савременим стандардима пословања указала је на неопходност темељне реконструкције/замене обе компоненте ИКТ Завода. На ту потребу указује и извештај „Assessment Report on actual needs for IT system for Natura 2000“ пројекта „EU for NATURA 2000 in Serbia“ (EuropeAid/139336/DH/SER/RS). У складу са потребом и финансијским капацитетом, у току 2022. године су планиране поменуте реконструкције/замене. Уколико не буду реализоване, неке од активности нпр. на пружању/пријему геовеб сервиса или размена/синхронизација података, трпеће због ограниченог капацитета постојећег ИКТ система Завода.

На основу потреба и могућности спроводиће се оптимизација коришћења ресурса.

Анализа повезаности централних база алфанумеричких и просторних података (ИС са GIS подсистемом) на системском нивоу, планирање унапређења, активности на очувању интегритета и конзистентности самих података се спроводи континуирано. У складу са капацитетом, у току 2022.године отклонити проблеме у раду дефинисаних рутина за аутоматско издвајање сета података из геобазе за рад са постојећим модулима ИС Завода ради унапређења: GIS подсистема и интегрисаности ИС и GIS подсистема

Са циљем синхронизације шифарника биљних и животињских врста (који је хармонизован на националном нивоу у оквиру пројекта EU for NATURA 2000 in Serbia - EuropeAid/139336/DH/SER/RS) у току 2021. су креирани услови и прослеђени параметри за креирање тунелизованог и безбедног саобраћаја између дата сервера Завода за заштиту природе и Покрајинског завода за заштиту природе. У току 2022. године неопходно је реализовати поменути тунел који је могуће искористити и за размену података између Покрајинског и Централног регистра заштићених природних добара и друго. Након успостављања тунелизованог саобраћаја неопходно је:

- Извршити функционално тестирање и подешавања у смислу обезбеђивања сигурности оба повезана система;

- Креирање и имплементација рутине за међуинституционалну синхронизацију шифарника врста;
- Креирање прегледа и рутине за аутоматизовану размену података између Покрајинског и Централног регистра заштићених природних добара.

Анализа, потреба и могућности сарадње, ради стварања услова оперативног коришћења података прикупљених при теренском раду путем мобилне апликације Теренска у обављању основне делатности. Неке од могућности реализације су:

- Проширење постојећих база ИС Завода ради систематизације наведених података, а након креирања могућности извоза из базе НАТУРА 2000 (резултат пројекта EuropeAid/139336/DH/SER/RS) од стране власника базе, или
- Креирања услова за прихват наведених података, пружених путем геовеб сервиса таквог формата да су подаци машински читљиви (нпр, wfs сервис) : тестни период уноса и манипулације подацима, анализа, са коришћење у складу са закључцима;

У складу са INSPIRE директивом и преузетом обавезом имплементације исте:

- прилагођавање и ИС – унапређење серверских, системских и мрежних капацитета, у складу са анализом, модификација структуре геобазе и геовеб сервиса,
- података према истој у складу са капацитетом,
- креирање метаподатака за сетове података о заштићеним подручјима и стаништима строго заштићених и заштићених дивљих врста.

Осим наведених активности, у оквиру и ИС, у 2022. години спроводиће се активности на:

- одржавању постојећих и, у складу са капацитетом, креирање нових гео web сервиса података Завода и сервиса за размену података према регионалном и националном Геопорталу, Управи за пољопривредно земљиште и др.;
- У складу са уоченим могућностима и потребама размена података са информационалним системима других институција: анализа постојећих база и ИС Завода, процеса и предуслова, креирање модела и пројектног задатка, креирање рутине, те њихово тестирање;
- сарадња са креаторима/добављачима специјализованог апликативног система и база (ИС и GIS подсистема Завода, рачуноводствено-књиговодствени, библиотечки) ради, одржавања и унапређења функционалности истих;
- замена неоперативне (дотрајале, нефункционалне) рачунарске опреме и неопходне радње како би постојећа опрема била у функционалном и оперативном стању;
- планирање набавке нових и унапређење постојећих ИКТ основних средстава, на основу анализе стања и потреба а у складу са могућностима;
- У складу са могућностима замена пакета за канцеларијско пословање (word, excel, ...) којима је истекла подршка од стране произвођача;
- подршка online, сајамским, промотивним, едукативним и другим активностима Завода;
- подршка запосленима у примени модула/апликација како ИС Завода, тако и специјализованог софтвера ради бољег коришћења истих;

У циљу очувања постигнутог и унапређења нивоа аутоматизације пословних процеса, дигитализације и систематизације података, те обраде, анализе и међуинституционалне размене истих, неопходно је заменити серверску опрему (уређаје и системски софтвер) и извршити реконструкцију локалне рачунарске мреже са унапређењем функционалности. Из истих разлога и очувања безбедности и стабилности рада, неопходно је одржавати савременост рачунарске опреме, системских и апликативних софтвера и алата за администрацију пословног система (деталји у поглављу: Интегрални информациони систем (иИС) Завода.

ПОКРАЈИНСКИ РЕГИСТАР ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА

Регистар заштићених природних добара се води у складу са Правилником о садржају и начину вођења Регистра заштићених природних добара („Службени гласник РС“, бр. 81/2010). Регистар чине главна књига и збирка исправа и имају статус јавног документа. Према чл. 50. Закона покрајински регистар заштићених природних добара за територију АПВ води Покрајински завод за заштиту природе.

Покрајински завод за заштиту природе редовно ће достављати промене података у покрајинском регистру Заводу за заштиту природе Србије, у законском року од 15 дана од дана евидентирања промене, ради уписа у централни регистар.

Послови вођења Покрајинског регистра заштићених природних добара за територију аутономне покрајине у програмском периоду обављаће се континуирано кроз редовно уношење и ажурирање података у папирном и електронском облику кроз посебни модуло иИС Завода. Уписивање података у Покрајински регистар у 2022. години вршиће се на основу аката о стављању под заштиту, измена или допуна аката о заштити и аката о престанку заштити (брисању из евиденције заштићених природних добара) и података из израђених студија заштите. Такође, вршиће се периодична провера података, комплетирање збирке исправа за заштићена подручја, допуњавање збирке исправа извештајима, стручним надзорима, актима и подацима (архивским, картографским, катастарским и др.).

ТЕХНИЧКА ОПРЕМЉЕНОСТ: ВОЗНИ ПАРК, ТЕРЕНСКА ДРУГА ОПРЕМА:

Током 2022. године, планирано је да се предузму све активности на максималном и одговорном одржавању постојећег возног парка Завода, у складу са функционалном амортизацијом, законском регулативом и финансијским планом. Завод има на располагању шест теренских возила („форд“ 1, „дачија дастер“ 2, „лада нива“ 2, „опел комбо“ 1), просечне старости 9 година и ауто приколицу „кандли“ КТ23. Возило „опел комбо“ добијено је на коришћење, на основу уговора са Министарством пољопривреде и заштите животне средине, а за потребе збрињавања животиња (CITES возило), као донација ЕУ.

Завод ће у 2022. години користити и одржавати опрему која се користи у посебно опремљеним лабораторијама за анализе и препарирање примерака строго заштићених и заштићених врста дивљих животиња, као и опрему која се користи на терену (агрегати за електрориболов, живоловке, транспортери, специјализовани кавези, фото студио, специјализоване хватаљке за змије и др.).

Посебну пажњу треба посветити избору адекватних превозних средстава која се користе за теренски рад, као и планирању да се у наредном периоду изврши замена теренског возила због услова рада на терену, а пре свега возила „лада нива“ најстаријег годишта.

Ц) ФИНАНСИЈЕ

Финансијска средства потребна за пословање - реализацију Програма заштите природних добара за 2022. годину планирана су Покрајинском скупштинском одлуком о буџету АПВ за 2022. годину („Сл. лист АПВ“ бр 54/2021) у оквиру раздела Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине.

Финансијска средства су планирана у оквиру:

Програма 0405 Заштита природе и климатске промене,

Функције 560 Заштита животне средине.

Програмска активност 1003 Заштита природе и природних добара на територији Аутономне Покрајине Војводине

Средства су планирана по изворима финансирања:

ПРИХОДИ	РСД
01 00 Општи приходи и примања из буџета (конто 791111)	113.301.660,00
03 00 Социјални доприноси - Меморандумске ставке за рефундацију расхода (конто 771111)	2.216.385,00
04 00 Сопствени приходи буџетских корисника- Приходи од продаје добара и услуга	12.222.494,72
742131-Приход од продаје добара и услуга од стране тржишних организација у корист буџета АП Војводине	12.000.000,00
745131 – Мешовити и неодређени приходи у корист нивоа АП Војводина	222.494,72
13 06 Нераспоређен вишак прихода из ранијих година – додатна средства – 321311 – Нераспоређен вишак прихода и примања из ранијих година	8.677.961,18
УКУПНО:	136.418.500,90

Програмска активност 1004 „Заштита орла крсташа смањивањем морталитета који узрокују људи“

Средства су планирана по изворима финансирања:

ПРИХОДИ	РСД
06 00 Донације од међународних организација (конто 732131)	1.535.000,00
15 00 Неутрошена средства донација из ранијих година - Пренета неутрошена средства за посебне намене (конто 311712)	700.000,00
УКУПНО:	2.235.000,00

**Пројекат 4008 „Активна Сензор мрежа за мониторинг и евалуацију окружења”
SeNSWetlands HR-RS 135**

Средства су планирана по изворима финансирања:

ПРИХОДИ	РСД
15 00 Неутрошена средства донација из ранијих година - Пренета неутрошена средства за посебне намене (конто 311712)	5.542.916,34
УКУПНО:	5.542.916,34

Пројекат 4010 „Заштита кључних животињских врста Панонских степа у прекограничном подручју” PANNONSTEPES HUSRB/1602/12/0065

Средства су планирана по изворима финансирања:

ПРИХОДИ	РСД
56 00 Средства Финансијска помоћ Европске уније (конто 732321)	568.857,50
15 00 Неутрошена средства донација из ранијих година - Пренета неутрошена средства за посебне намене (конто 311712)	6.911.956,37
УКУПНО:	7.480.813,87

Пројекат 4011 „Мрежа за биодиверзитет, адаптацију, одрживост и интеграцију NATURA 2000 у сливу реке Саве” SAVA TIES DTP2-096-2.3

Средства су планирана по изворима финансирања:

ПРИХОДИ	РСД
56 00 Финансијска помоћ ЕУ (конто 732321)	3.333.487,50
15 00 Неутрошена средства донација из ранијих година - Пренета неутрошена средства за посебне намене (конто 311712)	5.791.738,80
УКУПНО:	9.125.226,30

Пројекат 4014 „Заштита и обнова еколошке повезаности „Мура-Драва-Дунав” Lifeline MDD DTP3-308-2.3

Средства су планирана по изворима финансирања:

ПРИХОДИ	РСД
01 00 Општи приходи и примања из буџета (конто 791111)	9.573.000,00
56 00 Финансијска помоћ ЕУ (конто 732321)	7.950.000,00
15 00 Неутрошена средства донација из ранијих година - Пренета неутрошена средства за посебне намене (конто 311712)	1.993.762,50
УКУПНО:	19.516.762,50

Програмска активност 4016 Процена екосистемских услуга влажних подручја у прекограничном подручју ЕсоWET 2017HR-RS123

Средства су планирана по изворима финансирања:

ПРИХОДИ	РСД
15 00 Неутрошена средства донација из ранијих година - Пренета неутрошена средства за посебне намене (конто 311712)	3.354.147,94
УКУПНО:	3.354.147,94

Програмска активност 4017 Програм прекограничног управљања за планирани резерват биосфере

„Мура-Драва-Дунав“

Средства су планирана по изворима финансирања:

ПРИХОДИ	РСД
15 00 Неутрошена средства донација из ранијих година - Пренета неутрошена средства за посебне намене (конто 311712)	10.614.007,62
УКУПНО:	10.614.007,62

УКУПНО РАЗДЕО 12 ГЛАВА 01	194.287.375,47
----------------------------------	-----------------------

Председница Управног одбора

Милена Недељков

